

AKTUALNO VPRAŠANJE

V številki 15 je »Glas Gorenjske« načel v resnici aktualno vprašanje izplačevanja hranarin po zakonu o socialnem zavarovanju. Ne glede na to, da so v omenjenem članku opisani primeri netočni, smatramo, da je zadeva pereča. Zavod za social-

no zavarovanje ne more v redu izplačevati zavarovancem pripadajoče hranarine, ker ne dobiva od podjetij in ustanov pravočasno evidenčnih listov, ki so edina podlaga za odmero hranarine. Tudi zdravniki večkrat prepozno pošiljajo nakaz-

nice zavodu, kar prav tako onemogoča ažurnost v poslovanju organov socialnega zavarovanja. Prav bi bilo, da bi vsa podjetja, ustanove in zdravniki, ki se zaradi tega čutilo prizadete, resneje obravnavali to stvar, zavedajoč se, da gre pri tem v določeni meri za kratek pravice, ki pripadajo našim delovnim ljudem po naši zelo napredni zakonodaji o socialnem zavarovanju.

O. P.

LETO X. — ST. 17 — CENA DIN 10.—

KRANJ, 1. MARCA 1957

GLAS
GORENJSKE

GLASILO SOCIALISTIČNE ZVEZE DELOVNIH LJUDI ZA GORENJSKO

BOM DAL, ČE DAŠ

ali: O LETOŠNJI INVESTICIJSKI POLITIKI
V KRANJSKEM OKRAJU

Dvodnevna razprava o smernicah za sestavo predloga letošnjega okrajnega družbenega plana za Gorenjsko je pokazala precej zanimivih značilnosti. — V tem sestavku bi se zadržali zgolj na vprašanju investicij, ki je morda eno izmed najbolj perečih, hkrati pa tudi tenkočutnih vprašanj. Ko gre namreč za denar, ki ga je treba vložiti za razvoj posamezne gospodarske panoge, ali za gradnjo kakršnegakoli že industrijskega ali drugega objekta, se po navadi zdramijo v ljudeh, ki o tem na ta ali oni način odločajo, različna mnenja, pobude, predlogi, protipredlogi itd.

Lahko trdimo, da je bilo tako tudi na minulem zasedanju Okrajnega ljudskega odbora v petek in soboto.

Ozrno se na letošnji investicijski sklad okrajnega ljudskega odbora, ki je po predložitvi naslednji: od skupne vsote 401.616.000 dinarjev, naj bi bilo na razpolago industriji za garancijske zneske in za rekonstrukcije za 100 milijonov dinarjev, grafični industriji za 100 milijonov dinarjev, za trnabavo strojev 11 milijonov dinarjev, za govinno 40 milijonov, za obrt 23 milijonov, za gostinstvo 25 milijonov dinarjev; za pospeševanje turizma (zlasti za propagando) naj bi namenili 12 milijonov dinarjev, za cestni promet 15 milijonov ter za manjša podjetja predelovalne industrije 115.791.000 dinarjev. Razen tega so še vštetni zneski za poravnavo obveznosti, ki jih ima okrajni ljudski odbor do posameznih občin (skladi za obrt), ter anuitete okrajnemu gozdnemu skladu od posojil iz prejšnjih let.

Kaj nam pokaže struktura sredstev (pred-

laganih) v letošnjem okrajnem investicijskem skladu?

Eden izmed najbolj pozitivnih činiteljev je prav gotovo ta, da so v letošnjem investicijskem skladu upoštevana tudi sredstva za nadaljnji razvoj trgovine, obrti in gostinstva (gospodarskih panog, ki so bile doslej vse preveč zapostavljene) in to v razmeroma precejšnjih zneskih, dasiravno je to šele prvi korak v smeri njihovega temeljitejšega in večjega skoka naprej.

Trgovinska podjetja bodo na podlagi petletnega investicijskega programa, ki ga je napravila okrajna Trgovinska zbornica, uporabila za napredek trgovine letos skupno 171 milijonov dinarjev. Iz okrajnega investicijskega sklada bo na razpolago 40 milijonov dinarjev. To pomeni vsekakor velik napredek, če upoštevamo, da je trgovina leta 1955 uporabila iz najrazličnejših virov 130 milijonov dinarjev za svoj razvoj, leta 1956 pa — po nepopolnih podatkih — 35 do 40 milijonov dinarjev.

Tudi gostinstvo bo lahko v letošnjem letu, kot kaže, nekoliko napredovalo, saj je zgolj iz investicijskega sklada OLO na razpolago za to gospodarsko vejo 25 milijonov dinarjev.

Veliko večji napredek pa lahko beležimo v obrti, kljub temu, da je »ključ na pomoč« glede vsakoletnega nazadovanja števila obrtnih obratov na Gorenjskem (čeprav je opaziti iz leta v leto večje število zaposlenih v obrti, kar pomeni krepitev posameznih obrtnih podjetij in obratov v nekaterih kra-

Vprašanja gostinstva, turizma in obrti so zlasti pereča tudi v Trzinu

nejših virov — upoštevaje tudi lastna sredstva — investirala v letošnjem letu 179 milijonov. Samo iz okrajnega investicijskega sklada bodo lahko obrtna podjetja najela kredite v višini 28 milijonov dinarjev.

To so številke in ena plat medalje. Na oko zelo razveseljiva ter ob upoštevanju realnih možnosti tudi kolikor toliko uresničljiva. Toda ozrno se še na lanskoletno izkoriščanje okrajnega in občinskih investicijskih skladov.

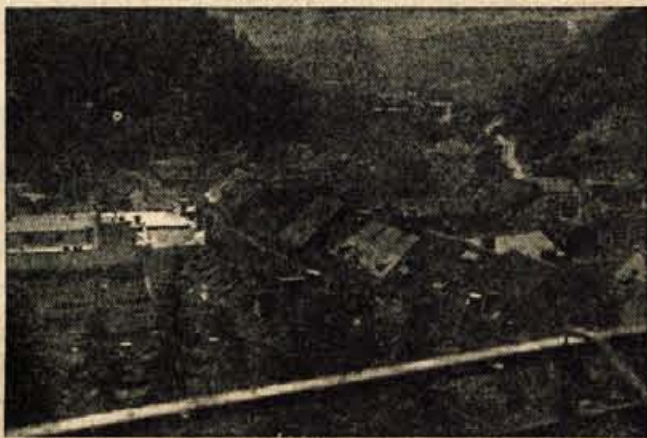
Deloma iz objektivnih, velikokrat pa iz subjektivnih razlogov, občinski ljudski odbori niso uporabljali razpoložljivih sredstev svojih skladov načrtno, še manj pa namensko. Posamezni občinski ljudski odbori so s tem — zaradi nujnosti in potreb njihovih proračunov ter negospodarskih investicij — sicer prekršili veljavna zakonska določila. Tako nam kažejo podatki, da je bilo v občinskih investicijskih skladih konec decembra lanskega leta, še celo na razpolago 513 milijonov 290.058 dinarjev, v okrajnih skladih pa 75.201.060.

Največji odstotek nerenaliziranih kreditov iz občinskih investicijskih skladov gre na rovaš stanovanske izgradnje, saj je ostalo v tem skladu v vseh občinah kranjskega okraja še neizkoriščenih 308.620.26 dinarjev, v drugih investicijskih skladih (trgovina, obrt, gostinstvo in turizem ter promet) pa

152.056.907 dinarjev.

Sredstva, ki so na razpolago, oziroma ki so predvidena v letošnjem letu, bodo v znatni meri lahko koristila tistim gospodarskim panogam, ki imajo najbolj neposredni in trenutno najbolj odločujoč učinek na dvig življenjske ravni. Obstojta pa bojazen, da so nekatera podjetja (predvsem obrtna, trgovinska in gostinska) morda nepravilno, da bi lahko tudi izčrpala vsa sredstva skladov, ki so jim namenjeni. Razen tega je treba v letošnjem letu povsem jasno podčrtati, naj občinski ljudski odbori ne bi uporabljali sredstev, ki že tako ali tako niso namensko vezana v razvoj industrije (ker naj bi bila to predvsem naloga zveznih, republiških in okrajnih forumov), pač pa v tisto dejavnost, ki bo najboljše in najprej povečevala standard.

In končno se zdi — to je tudi pokazala razprava na minulem zasedanju OLO, da bi bilo treba čimprej ustanoviti nek organ (po predlogu predsednika ObLO Škofja Loka Sveta Kobala naj bi bila to posebna okrajna odborna komisija), ki bi začel podrobno in smotno proučevati investicijsko politiko na Gorenjskem, kar bi imelo vpliv tudi na smotnejše planiranje in uporabo posameznih skladov v prihodnjih letih. Ta predlog je vsekakor upoštevanja vreden in bo treba o njem čimprej temeljito razmisliti. I. A.

Letošnje gledališko obdobje v našem mestu napolnjuje poleg domačih vprizoritev vrsta uspešnih gostovanj. Za Dramo SNG iz Maribora, Eksperimentalnim in Mestnim gledališčem iz Ljubljane, bodo prispeli v soboto popoldan na prijateljski obisk celjski gledališniki.

Celjsko gledališče pod vodstvom upravnika mr. ph. Fedorja Gradišnika in dramaturga Herberta Grūna se bo predstavilo našemu občinstvu z dvema najbolj uspešnima vprizoritvama letošnje sezone. V soboto popoldan in zvečer bo na sporedu vesela romanca Richarda Nasha »VREMENAR« (o njej boste izvedeli več v kulturni rubriki našega lista). Naslednji dan, v nedeljo popoldan in zvečer, pa se bo romanci pridružila zelo zanimiva in aktualna drama Jirzy Lutowskega »DEŽURNA SLUZBA« — delo, v katerem se odraža velik zgodovinski premik v življenju sodobne revolucionarne Poljske.

naš razgovor

»CILJ JE VELIK: VZGOJITI MLADI ROD
V DOBRE DRŽAVLJANE«

Ujeti priliko za razgovor s predsednikom šolskega odbora osnovne šole in nižje gimnazije Kranjska gora tov. Tonetom Zidanom se pravi, imeti srečo. — Ker na tem področju nimamo posebnih izkušenj, sem ga naprosil za nekaj odgovorov.

»Šolski odbor, ki ga vodite, deluje že več kot dve leti. Kakšne so dosedanje izkušnje?«

»O izkušnjah je težko govoriti. Šolsko delo je namreč tako pestro, da prinaša vsak dan nove probleme, pa tudi nove izkušnje. Priznati moram, da smo se dela lotili z bojaznijo. To ni nič čudnega, saj so naloge tako zahtevne in odgovorne, da so jim celo poklicni prosvetni de-

lavci komaj kos. Spočetka smo le bolj poslušali predstavnike učiteljskega kolektiva, kasneje že spraševali, danes pa odborniki že zelo aktivno sodelujejo, razpravljajo itd. Učimo se pač iz lastnih izkušenj.«

»Kako je šolski odbor doslej reševal pereče probleme šole?«

»Odkrito povedano: z uspehom, če je bila uresničitev sklepov odvisna od šolskega odbora ali učiteljskega kolektiva, teže pa tedaj, ko zadevamo na probleme, ki jih rešuje ObLO oziroma Svet za šolstvo. Sicer pa vemo, da ObLO denarnih sredstev nima mnogo in da tudi pedagoškega kadra še vedno manjka.«

»Učni uspeh na gimnaziji je bil ob zaključku I. polletja razmeroma slab. Kaj je ukrenil šolski odbor, da bi bilo učenje boljše?«

»Z uspehom ob I. polletju res nismo popolnoma zadovoljni. V preteklem šolskem letu smo to vprašanje rešili tako, da smo v zadnji tretjini šolskega leta uvedli seminarje za vse tiste dijake, ki so imeli negativne ocene. Stanje se je takoj izboljšalo. Pohvaliti moram učiteljski kolektiv, ki je to delo opravil požrtvovalno in brezplačno, čeprav so bili nekateri učenci, pa tudi njihovi starši pri tem zelo nerisni. Nekaj takega mislimo organizirati tudi letos.«

J. S.

TE DNI PO SVETU

V sredo popoldne so v Beli hiši v Washingtonu nadaljevali razgovore med predsednikom francoske vlade Guyjem Molletom in predsednikom Združenih držav Amerike Eisenhowerjem. Na omenjenem sestanku so govorili o Bližnjem Vzhodu in o integraciji in obrambi Evrope. Razgovorom sta prisostvovala tudi zunanjia ministra obeh vlad Pineau in Dulles.

Generalna skupščina je v sredo odobrila proračun Združenih narodov za leto 1957 v skupnem znesku 50.815.700 dolarjev. Predlog proračuna je bil sprejet s 63 glasovi proti 8 in 6 vzdržanim glasovom. Letošnji proračun OZN je za nekaj sto tisoč dolarjev višji od lanskega. Do povečanja proračuna je prišlo predvsem zaradi tega, ker so zvišali plače nameščencem OZN.

Na večeršnjem sestanku voditeljev štirih arabskih držav bodo predvsem govorili o načrtu za Bližnji Vzhod, ki ga je pripravil kralj Saud. Konferenca državnikov štirih arabskih dežel: Saudske Arabije, Jordanije, Sirije in Egipta traja namreč že od ponedeljka. Dobro poučeni krogi menijo, da je kralj Saud obvestil voditelje treh arabskih dežel, da sprejema Eisenhowerjev načrt o ameriški politiki na Bližnjem Vzhodu.

Kljub raznim protestom bo 1. marca na Božičnih otokih, oddaljenih od Japonske 4.700 milj, eksplodirala britanska vodikova bomba. Japonski znanstveniki in meteorologi bodo proučevali učinek poskusne eksplozije.

Poveljnik oboroženih sil Atlantske zveze general Norstad je izjavil, da bo sleherni njihovo zmanjšanje ustvarilo nevarno praznino. V zvezi z britanskimi načrti o tem zmanjšanju je rekel, da bi morali sleherni tak ukrep sprejeti šele potem, ko bi dosegli ustrezno okrepitev oboroženih sil Atlant. zveze na drugih področjih. Norstad je še dodal, da so nova orožja že nadomestila določen del kadrov v oboroženih silah Atlantske zveze, in sicer v primerjavi z letom 1951—1952 za eno tretjino.

ZDA so odobrile Franciji izredni kredit 100 milijonov dolarjev za nabavo petroleja v deželah dolarjskega področja. O tej ameriški pomoči so se pogajali v New Yorku.

IZDAJA ČASOPISNO ZALOŽNIŠKO IN TISKARSKO PODJETJE »GORENJSKI TISK« / DIREKTOR SLAVKO BEZNIK / UREJA UREDNIŠKI ODBOR - ODGOVORNI UREDNIK MIRO ZAKRAJSEK / TELEFON UREDNIŠTVA ST. 475, 397 - TELEFON UPRAVE ST. 475 / TEKOČI RACUN PRI KOMUNALNI BANKI V KRANJU 61-KB-1-2-135 / IZHAJA OB PONEDELJKIH IN PETKIH / LETNA NAROČNINA 600 DINARJEV, MESEČNA 50 DINARJEV

LJUDJE IN DOGODKI
ROMANJE PREKO ATLANTIKA

Francoski premier Guy Mollet je končno dobil dolgo pričakovani potni list — Eisenhowerjevo privolitve — za potovanje v ZDA. Večino nalog, ki jih je prinesel v prtljagi s seboj preko oceana, bi lahko v bistvu strnil v eno samo: Izgladiti odnose med Washingtonom in Parizom in znova oživiti trojna posvetoovanja med ZDA, Veliko Britanijo in Francijo.

Odkar so se anglo-francoske čete izkrcale na egiptovski obali, se je nekaj prelomilo tudi v dotlej tesnih odnosih med zahodnimi silami. Od tedaj ameriški predsednik Eisenhower s nezaupanjem gleda v vsako možnost, da bi se trije šefi vlad spet sestali v nekdanjem prijateljskem ozračju. Pravijo, da je prav to, da Eisenhower ni hotel sprejeti britanskega premiera Edena na uradni obisk v ZDA, najhuje potrjuje Macmillanovega predhodnika. Ameriški voditelji tudi zdaj dvomijo, da bi bilo koristno začeti znova s tristranskimi posvetovanji. Kakšni so razlogi za takšno ameriško stališče?

Takoj po anglo-francoskem napadu na Suez je bilo očitno, da si ameriška diplomacija ne želi pokvariti novo pridobljenih

postojank pri arabskih dezelah s tem, da bi se preveč očitno sestajali s predstavniki dveh napadalskih držav. Danes je ta pomislek v glavnem že odpadel, čeprav mora Washington še vedno zelo skrbno paziti na razpoloženje arabskih dežel, zlasti če želi uresničiti tako imenovano Eisenhowerjevo doktrino. Pojavila pa se je vrsta novih nesporazumov in spornih vprašanj med tremi zahodnimi silami, ki bi zelo ovirale all celo onemogočile najti skupni jezik na trojnem sestanku. Ne gre namreč samo za nasprotja med ZDA in ostalima dvema, marveč za nesoglasja tudi med »sueškima zaveznikoma«.

Stališča do Bližnjega vzhoda, do razorožitve, do evropske skupnosti, do kolonialnih vprašanj se med vsemi tremi silami znatno razlikujejo in bi jih trenutno le s težavo postavili na skupni imenovalec, da čeprav bi nosil ta še tako zveneče ime, kot so na primer »skupne zahodne koristi« ali »zahodna enotnost«. Prav iz teh razlogov se je Eisenhower verjetno odločil, da se bo sestel z vsakim od obeh zahodnoevropskih zaveznikov posebej. Mollet je te dni na obisku v Washingtonu, kmalu pa se bosta britanski premier

Macmillan in predsednik ZDA Eisenhower sešla na Bermudih, britanskih otokih v Atlantskem oceanu.

Na vseh teh sestankih bodo v prvi vrsti obravnavali medsebojna nesoglasja. Prepadi, ki se je pokazal po samovoljni akciji anglo-francoskih zaveznikov v Egiptu, se je z različnimi stališči v ZN še poglobil, zdaj pa, ko gre za uvedbo sankcij proti neubogljivemu Izraelu, je razcep, kot pravi neka tuja agencija, »dosegel vrhunec«. ZDA se vzemajo za brezpogojen umik Izraelskih čet z egiptovskega ozemlja, Francija se temu odločno upira in daje Izraelu potuho, Anglija pa omahuje med obema. Francija se prav tako ne strinja s britanskim zmanjšanjem oboroženih sil v Evropi in Mollet je v tem smislu tudi posredoval pri Eisenhowerju, da bi skupaj skušal pregovoriti Britance, naj tega ne store.

Med problemi, ki najbolj tarejo Francoze, pa je vsekakor vprašanje Severne Afrike. Guy Mollet je svojim ameriškim zaveznikom potožil alžirске bolečine, hkrati pa jih skušal pridobiti za francoske načrte in sodelovanje pri investicijah v dohodnih področjih Zahodne Afri-

ke in Sahare. Francoski premier bi tako ubil dve muhi na mah: v ameriški dolarji bi si pridil kolonialno oblast v teh področjih, hkrati sa bi se tako znebil neprijetnega ameriškega tekmeča, ker ga ta v kolonijah povsod spodbiva s svojo velikansko gospodarsko močjo.

Koliko bo Mollet uspel pri tem, bo pokazal zaključek razgovorov: končni izid pa vsekakor ne bo zmanjšal odgovornosti pariške vlade za nadaljnji razvoj dogodkov v Severni Afriki, predvsem v Alžiru. Čeprav Francija zanika pristojnost OZN v alžirskem vprašanju, vendar nedavne resolucije Generalne skupščine, ki poziva na miroljubno rešitev v skladu z načeli ZN, ne bo mogla kar tako prezreti. Alžirsko vprašanje pa je nevarna zadeva, ki je že marsikateremu francoskemu predsedniku vlade spodnesla tla pod nogami in je tudi Molletu prizadejala že nekaj hudih ur. Morebitne ameriške obljube bodo morda olajšale, ne pa tudi rešile položaja v Alžiru. Zato se bo moral Mollet krepko lotiti reševanja alžirske krize, če bo še kdaj hotel odpotovati preko Atlantika kot krmar francoske vlade.

MARTIN TOMAZIC

kratko, vendar zanimivo

TELEVIZIJSKI ODDAJNIK NA KRVAVCU

Pred nedavnim je bila na Krvavcu svečana otvoritev televizijskega oddajnika. Če bo oddajnik na Krvavcu dobro deloval, bodo v kratkem pričeli graditi posebno zgradbo za televizijo. Planinska postojanka na Krvavcu je dobila v teh dneh tudi visoko električno napetost, ki bo kasneje potrebna za žičnico.

C.

KOLIČINA SKODLJIVEGA PRAHU IN PLINOV NAD JESENICAMI ZMANJSANA

V Železarni so pred dnevi montirali prvo čistilno napravo na dimnik pražilne peči. Izdelana je po zamisli dipl. tehnika Sandija Rjancarja in se dobro obnese. Po ugotovitvah strokovnjakov je zapraševanje omiljeno za okoli 70%. Napravo bodo še izpopolnili. Podobne čistilne naprave bodo namestili tudi na druge objekte in tako preprečili zdravstveno škodo.

U.

MAKETA SPOMENIKA ŽRTVAM NOB NA JESENICAH RAZSTAVLJENA

Odbor za postavitev centralnega spomenika žrtvam NOB pri ObLO Jesenice je razstavil maketo, ki jo je izdelal akademski kipar Marijan Keršič po

lastnem načrtu. V avli doma »Partizan« si jo vsak dan ogledajo številni Jeseničani in okoličani. Spomenik bo stal na Cankarjevem trgu. Nekatera podjetja in ustanove so zanj že prispevali znatna sredstva.

U.

OTROK POD AVTOM

Otroci imajo grdo navado, da se obežajo na vozove. Voznik tega veših niti ne opazi, posebno če je voz visoko naložen. Tudi 8-letni Nežče Novak, učence tretjega razreda osnovne šole v Kamniku se je iz šole grede obesil za voz, na cestnem odcepu proti Peroverniku pa je skočil na tla in se pognal čez cesto naravnost pred osebni avto, ki je privozil z nasprotni smeri. Sofer je zavril vozilo, vendar je avto močno zadela dečka in ga odbil na cestni robnik. Otrok je dobil hude poškodbe in so nezavestnega hitro odpeljali v bolnišnico v Ljubljano.

NOV BRIVSKO FRIZERSKI SALON V RADOVLJICI

S 1. marcem bo v Radovljici odprt brivsko frizerski in pedikerski salon »Nada«. Za adaptacijo in opremo so porabili okoli 1.200.000 dinarjev. Prostori so prikupni in lepo urejeni. V letoviškem kraju je bil tak salon res nujno potreben.

S. J.

DIVJE GRADNJE NA PODVASICI NE BODO VEČ TRPELI

Podvasica je v Trzihu menda najlepše stavbišče in Svet za komunalne zadeve je na zadnji seji sklenil čimprej izdelati načrt, ki bo strogo določal, kakšne morajo biti nove hiše na tem stavbišču. Občina je tam že zgradila nov vodovod. Uredila bo tudi lepa pota in nasade.

J. V.

TOVARNA LEPENKE V TRZICU BO DELALA NA ELEKTRIČNI POGON

Tovarna lepenke doslej ni mogla uresničiti vseh planskih nalog, ker je delala na vodni pogon in je ob vsakem nizkem vodnem stanju trpela produkcija. Letos bodo napravili električni daljnovod in transformatorsko postajo, za kar je podjetje že najelo večje posojilo.

J. V.

O PROBLEMIH ZDRAVSTVENE SLUŽBE NA GORENJSKEM

Pretekli ponedeljek je bilo v Kranju IV. zasedanje okrajne skupščine Zavoda za socialno zavarovanje, na kateri so delegati razpravljali o problemih zdravstvene službe na Gorenjskem, s posebnim ozirom na zobozdravstveno službo ter o enotnih merilih za računovodsko službo v posameznih zdravstvenih domovih.

I. A.

NA JESENICAH SO USTANOVILO OBČINSKO ZVEZO ŽENSKIH DRUŠTEV

V četrtek popoldne je bila na Jesenicah ustanovna konferenca Zveze ženskih društev za občino Jesenice. Udeležilo se je okoli 100 delegatki iz jeseniške občine. Obširno so žene razpravljale o problemih družbene prehrane in gospodinjanskega izobraževanja. Kritizirale so hrano v jeseniških menzah, ki je draga, a kalorično nezadovoljiva. Pozdravile so zamisel o ustanovitvi tovarniških restavracij, ki bi nudile delavcem hladno in toplo hrano. Dosti je bilo tudi govora o mlečnih restavracijah in šolskih kuhinjah, ki jih na Jesenicah sploh ni, pa tudi o nujnosti ureditve jeseniškega trga. Zveza ženskih društev bo morala skrbeti tudi za strokovno izobraževanje žene in deklet.

U.

TARIFNE PRAVILNIKE BODO POTRJEVALI NA OBČINAH

V ponedeljek, 25. februarja je bila v Kranju tretja seja predsedstva OSS, na katero so bili povabljeni tudi zastopniki občinskih ljudskih odborov. Razpravljali so

NASA RAZGLEDNICA
Kaj bo res že pomlad?

KAJ SODIMO O...

MINULEM ZASEDANJU OLO

Prvič v praksi delovanja Okrajnega ljudskega odbora v Kranju se je pripetilo, da so odborniki obeh zborov Okrajnega ljudskega odbora še pred dokončno izdelavo osnutka predloga družbenega plana razpravljali o smernicah, ki naj bi bile vodilo za njegovo sestavo.

To je bila vsekakor ena izmed najbolj pozitivnih ugotovitev odbornikov, ki so se minuli petek in soboto udeležili tega dvodnevnega zasedanja Okrajnega ljudskega odbora.

Bilo je živahno in pestro hkrati. Preberimo, kaj menijo o tem zasedanju posamezni odborniki in tudi gostje, ki so se tega zasedanja udeležili.

Predsednik Zbora proizvajalcev OLO Zvone Labura: »Zelo pozitivno se mi zdi, da smo enkrat razpravljali o osnutku družbenega plana še predno je bil le-ta dokončno sestavljen. Dosedaj je bila praksa taka, da odborniki kljub tehtnim pripombam na predlog družbenega plana nismo mogli več vplivati na njegovo spremembo. Toda iz razprave bi izluščil eno pomankljivost, ki se mi zdi precejšnija. Niti v osnutku družbenega plana niti v razpravi

ni bilo posvečeno dovolj pozornosti povečanju proizvodnosti dela in proizvodnje ter vprašanju, kako zagotoviti porast življenjske ravnili.«

Predsednik Okrajnega zbora Sveto Kobal: »Mislim, da je bilo na tem zasedanju nadpovprečno živahno. Tudi način razprave še pred konkretno sestavo predloga družbenega plana je pravilen. — Cutim pa, da bo treba prihodnje leto razpravljati ne le o konkretnih smernicah za sestavo družbenega plana, marveč posvetiti nekaj časa tudi problemom bolj dolgoročne investicijske politike na Gorenjskem. To vprašanje se mi zdi zelo pomembno.«

Kot gost — tajnik Okrajne obrtne zbornice Ivo Miklavčič: »Smatram, da je to zasedanje OLO uspelo že zaradi tega — če ozko gledam — ker so odborniki pokazali precej več zanimanja za obrt, trgovino in gostinstvo, kot doslej. Prav pa bi bilo, da bi tudi občinski ljudski odbori prav tako kot OLO temeljito razpravljali o letošnjih občinskih družbenih planih...«

I. A.

BALADA O UBOGEM DEKLETU — Ob šesti premieri v PG A. Remec: „Magda“

V obdobju med obema vojnama so naši dramatik napisali razmeroma precej del, a velika večina teh je po drugi vojni ostala nedotaknjena in le redka so bila tista, ki so doživela ponovne uprizoritve. Vzroke bi iskali morda v njihovi eksperimentalnosti, svojevrstni, danes nam tuji motiviki in problematiki itd., a seveda mnogokrat tudi v premajhni umetniški moči. Vendar se zdi, da naša gledališča vseeno premalo pogumno segajo po teh delih, saj bi med plevo gotovo našli kakšen biser, ki bi tudi današnjemu gledalcu lahko marsikaj nudil. Morda bi našli velikokrat tisto, kar iščemo drugod po svetu, doma, čeprav verjetno izrazno ne tako dovršeno. In tako je prav, da je PG uprizorilo Remecovo »Magdo«, ki je sicer ne moremo proglašati za ne vem kakšno umetnino, vendar pa vseeno za delo, ki ima v sebi toliko kvalitete, da na odru lahko zaživijo in gledalca doživljajsko obogatijo. Motiv dela ni povsem izviren, toda potopljen je v naš življenjski kolorit. V »Magdi« in »Petru« se tragično prepletata dve negativni sili — osebna nemoč in socialna nečlovečnost, ki osebnosti uničita. Etično vendar močni in čustveno bogati naturi se zlomita, ko trčita ob pokvarjenost in nehumano družbo ter njenih eksponentov; in to je družba, ki stopa čez trupla, po njenem, majhnih in neznahtnih ljudeh. Zunanji pritisk — objektivno zlo — je tolikšen, da se mu ti dve osebnosti, ki sta tudi subjektivno nemočni, ne moreta postaviti po robu. Odgovor na vprašanje — kje je krivda — pač ni težak. S svojo obliko nam »Magda« še danes vzbudi nekaj pozornosti, v svojem času pa je pomenila pri nas novost, in nas nehoti spomni na modernistična dramatska prizadevanja, ki na najrazličnejše načine skušajo razbiti običajne forme v dramatik. Remecovo »Magdo« je pač zajel val ekspresionistične drame ne bi prenesla (na realistična dela, en igralcev v sedmih vlogah itd.). V »Magdi« prizoričeno nekake postaje v tragični dekletovi življenjski zgodbi. In te postaje, — če govorimo v ekspresionističnem jeziku, so to iztrgani deli, ki naj kažejo razpad nekakega življenja — dajejo videz podob all drobnih organizmov — delcev, ki se zlijejo v mozaik, kateremu bi se lahko reklo — balada o ubogem dekletu. Od gledalca te podobe zahtevajo, oziroma ga kar izzivajo, da naj bo v svoji fantaziji čim bolj tvoren, da bi kar se da bujno zgradil predstave življenja med dvema postajama v Magdini zgodbi.

Režiser Ferdo Delak je »Magdo« odrsko oživel in ob tej oživitvi se razodel dvomi, češ da je delo le bolj dramatsko-literaren in ne tudi odrski tekst. Bolj ali manj ekspresionistični prizori so mu omogočili, da je ohranil videz iztrganosti delov, ne da bi pri tem zabilal oziroma zanemaril homogenosti celote. Iztrganost so mu pomagali poudariti svetlobni efekti; prostor je zelo omejit, kar mu je tudi omogočalo večjo plastičnost. Režiserju se je posrečila dvojna pravilna ubranost — posameznih prizorov in celotne uprizoritve. In to ubranost je do neke uprizoritve. In to ubranost je do neke uprizoritve. In to ubranost je do neke uprizoritve.

Vzdušje posameznih prizorov in celote je pomagal zgraditi režiserju scenograf (Saša Kump) zelo iznajdljivo. Tako s temnim ozadjem kot z zanimivo domisljico — s podobami ženskega obraza simbolično spremljati dejanje in kar naj bi skupno z glasbo, ki je bila povsem v skladu z vsebino drame, tudi napovedovalo razvoj dogajanja ali boljše — bilo naj bi gledalcu čustvena priprava za naslednji prizor. Ni dvoma, da je delno ekspresionistična scena, ki je bila enostavna in lahkotna, izpričala svojo funkcionalnost.

Poglejmo še igralce: Magdo je kreirala A. Cigojeva, Petra — J. Kovačič

in v ostalih vlogah od medicince do zdravnika je nastopil L. Cigoj. A. Cigojeva je v kreaciji Magde dala zelo pestro igro, ki pomeni v njenem igranju neko novo stopnjo. Vsekakor je obvladovala Magdin značaj. Njeni tradicionalni prijemi, če smemo tako reči, niso zadostovali. Morala je skoraj povsem mimo premočrtno lirično subtilnosti, da bi mogla dati dramatično razgibano žensko duševnost: psihična razrvanost neprestano išče trdno oporišče, a ga ne najde, dokončno spoznanje (Pavel Magdo povsem zavrže) pa pripelje do uničenja. V prvih štirih prizorih ni pokazala A. Cigojeva nič takega, kar bi nam ne bilo v takšni ali drugačni obliki pri njej še neznan; in peti prizor je vzbujal videz, kot da se ni počutila preveč udobno; od tu dalje pa je njena igra dobivala nove konture, ko je doživljajsko polno in iskreno izrazila svojo notranjo razglašenost. In tudi zunanji rezkosti je bila kreatorica Magde kos. Deseti prizor pa pomeni višek njene igre, saj so se ob tem sintetizirale vse izrazne sile, da nam je lahko posredovala lik, ki pomeni popolno sintezo notranjega doživljanja in zunanjega izražanja. Magda A. Cigojeve živi polnokrvno življenje, ki izžareva in gledalca osvaja. J. Kovačič je oblikoval Petra v začetku nekako zadržano in v igri nikakor ni mogel povsem oživeti. Kaže, da mu linearnost ne more sprostiti vseh igralskih registrov. In če je bil v začetku nekako bled in premalo sugestiv, čeprav je s toplino nadomeščal

intenziteto, pa ga je, kakor Cigojevo, dramatični boj pripeljal do tega, da je poiskal močnejši izraz. Kovačičeva igra tu izgoreva navznoter in zato njegova kreacija Petra na zunaj razodeva bolečino pritaženo, brez teatralike in preprosto. Njegov Peter je zanesljiv in umirjen, trden in močan v poltonih, s katerimi išče soglasja z osebnostjo Magde, ki mu odgovarja na isti način. L. Cigoj je predstavil tistih sedem likov od medicince do zdravnika, v katerih išče Magdo, vedno samo en in isti obraz, to je obraz prvega. Jasno je, da se je te vloge potrebno oprijeti z vitalnostjo, ki omogoča naglo spremembo in naglo izoblikovanje. Cigoj je to izpeljal kultivirano in disciplinirano. Igral je z zamahom in temperamentom ter s svojevrstno vehementnostjo, — ki podreja (n. pr. medicince). A vendar se zdi, da je oblikoval mestoma bolj zunanje (n. pr. komisar). S tem v zvezi moramo tudi reči, da ni ohranil vseskozi jakosti v prepričljivosti svoje igre. Zanimivo je, kako se L. Cigoju prilaga grotesknost (pesniki), ki zaživi pod njegovimi rokami v presenetljivi reljefni slikovitosti. Skratka — potrebno je poudariti, da je ta trojica igralcev med seboj zelo lepo harmonirala in se dopolnjevala ter dala kvalitetno igro.

Za konec: Nepazljivost in skepsa nekaterih ljudi do Prešernovega gledališča se nam zdi popolnoma nepotrebna.

G. KOCIJAN

Richard Nash: „VREMENAR“

Vesela komedija ali romanca o lepoti v srcu

Gostovanje Mestnega gledališča iz Celja smo napovedali prvotno že za Prešernov teden. V vsej nesreči je bila še sreča in je namesto Celjanov prišlo v goste — ljubljansko Mestno gledališče. To pot pa Celjani, ki prvi prihajajo med nas na prijateljski obisk, ne bodo pričeli samo z »Dežurno službo« — moderno poljsko dramo, ki smo jo že napovedali, temveč kar z dvema uprizoritvama in štiri predstavi. Poleg izredno zanimive in aktualne Dežurne službe bodo gostovali še z Richarda Nasha moderno komedijo »Vremenar«.

O Richardu Nashu bi Slovenci komaj kaj vedeli povedati. Razen gledaliških poročil o uspehu njegove komedije, povsod kjer so jo igrali, vemo bore malo o njem. Toda že ta poročila nam povedo, da gre za delo, ki osvaja gledalce in brez dvoma je tudi celjsko gledališče uspelo z njim, saj bi sicer ne gostovalo po vsem Spodnjem Štajerskem in Dolenjskem in na kraju še pri nas.

Nasheva komedija — ali romanca o »lepoti v srcu«, je eno izmed tistih del sodobne ameriške dramatike, kjer se realizem Divjega Zapada ob času velikih in dolgotrajnih suš družil s toplo romantiko njegove divjine v miselno doživetje in izpoved: vsaka ženska je lepa, če le verjame, da je ženska. In koliko je takih povsem brez potrebe zagrenjenih bitij obeh spolov: ne samo nežnega! (Pri nežnem spolu je ta pojav bolj videz!) To Nashevo spoznanje doživi Lizzie ob poteptuškem Billu. Prikolovratil je v te sušne kraje: prinesel s svojo zgornjo in šegavo govorico novega vetra in odrešil dekle vse grenkobe, ki se je z leti nabrala v njenem osamljenem srcu na tej zapuščeni farmi.

Vsi ljudje vemo, da za sušo vedno pride dež! Ne vemo pa, kdaj bo prišel. Bill je to znal »pogrontati« in ga takorekoč »pricopral«. Prvič v življenju se mu nepridipravu, kakršen je, zgodi, da uspe: dobil pa ni le nekaj dolarjev; spoznal in osrečil je človeka ter doživel veselo spoznanje: sreče ni nekje za »deveto goro« ali blizu zvezd, temveč v čisto konkretnem življenju, ob srečanju s človekom, s toplino njegovega srca in gorkega osamljenega domačijskega ognjišča.

V prepričanju, da bo naše gledališko ljubiteljstvo in občinstvo z zanimanjem sprejelo medse naše goste, ki bodo to pot prvič prestopili prag našega gledališča, želimo našim poklicnim tovarišem iz mladega gledališča prijetno bivanje v Prešernovem mestu.

Rado Jan

Ob novi premieri v škofjeloškem gledališču

Guimera: V NIŽAVI

Po premieri igre »V nižavi« prevladuje med škofjeloškimi gledališkimi občinstvom precej ugodno mnenje; vse kaže, da si je igralski ansambel KUD »Tone Sifer« z novo igro pridobil nekaj starega ugleda. — Priznati moramo, da je trud za izboljšanje kvalitete igranja viden in bo v prihodnje verjetno obrodil še večje uspehe.

Ceprav je videti, da igralcem manjka vsaj še nekaj vaj, se

igra po kvaliteti dokaj razlikuje od onih dveh iz bližnje preteklosti (Svetloba velike samote in Črnohe gosli). Se vedno pa je po režijski plati opaziti, da manjka močna režiserjeva roka, ki bi uspešno oblikovala odrske like. Zategadelj je igra tudi precej razbita.

Positivna stran uprizoritve pa je v tem, da so pri izbiri igralcev posevali pozornost zasedbi glavnih vlog. Izbiri nosilcev

stranskih vlog pa ni bilo, kakor vedno doslej, posvečeno dovolj pozornosti, kar je do neke mere tudi razvrednotilo uprizoritve.

Med igralci je bilo nekaj dobrih, nekaj pa tudi podvoprečnih. Prva ugotovitev gre Poldki Stigličevi, Janezu Debeljaku in Alenki Čermeljevi, pa tudi Francetu Kovaču, ki je bil sicer mestoma precej »matajevski«, vendar je svoj lik dokaj dobro izoblikoval.

Ne bilo bi prav, če bi prezrili sceno, ki je bila izvirna, ena takih, ki jih že dolgo nismo videli na našem odru.

Po drugi plati pa zasluži odrska izreka vso grajo. Morda je bil temu kriv slab prevod? Temu vprašanju bo treba v prihodnje posvetiti več pozornosti in izbirati le dobre prevode.

Drama »V nižavi« kaže, da je prvi korak k napredku že storjen. Odrinjene so sicer mnoge stare hibe, po drugi plati pa je ostalo še vedno precej navlake, ki uprizoritvam ni v prid. Semkaj sodi tudi disciplina igralcev, ki bo režiserju (dobremu režiserju, ki ga trenutno pri nas ni) omogočila, da izvede svojo zamisel do kraja.

Da je napredek očiten, ni treba ponavljati, očiten pa je tembolj, ker ga nihče ni pričakoval; zategadelj tudi prijetno preseneča.

filmi, ki jih gledamo

CARMEN JONES

Menda ni v nobeni pohvali toliko superlativov, da bi mogli pravilno ovrednotiti to filmsko umetnino v cinemascope sistemu, zategadelj ne bo odveč, če še enkrat poudarimo, da je Carmen Jones eden najlepših filmov, ki so jih posneli do danes.

Da je film v celoti tako uspeh, gre vsekakor veliko priznanje režiserju Ottru Premingerju, ki je znal združiti lepoto in temperament igravcev in čudovite motive Bizetove glasbe v tako blestečo celoto; skratka Preminger je s tem filmom ustvaril najlepše in najboljše, kar je bilo sploh ustvariti mogoče. Priznati moramo, da je prestala glasba razne spremembe;

včasih zadoni prizvok jazzovske glasbe, zatem pa zopet izzvani kot pristna Bizetova muzika. Te spremembe pa niti malo ne kvarijo kvalitete dela, kajti vse so tako prirsčne in logične, da gre tudi največji filmski sladokusec brez posebnih premislekov preko njih. — Tudi to, da je vsa filmska zgodba zajeta v dimenzije cinemascope in je opremljena s stereofonskim zvokom, daje filmu poseben čar.

Črnsko Carmen je mojstrsko upodobila črka Dorothy Dandridge, v kateri je imel Harry Belafonte čudovito soigralko.

Tega edinstvenega filma, katerega kvalitete so v tem sestavku tako skopo zajete, v nobenem primeru ne kaže zamuditi!

Invalidski pevski zbor bo pel v Kranju

Na povabilo Občinskega odbora SZDL v Kranju bo na večer pred praznikom Dneva žena, 7. marca ob 20. uri v veliki dvorani Sindikalnega doma v Kranju koncert Invalidskega pevskega zbora iz Ljubljane pod vodstvom znanega skladatelja in dirigenta tov. prof. Radovana Gobeca. (Na sliki prvi na desni).

Partizanski invalidski pevski zbor je bil ustanovljen še v času NOB v Kočevskem Rogu. Tam je

Glavni štab NOV in POJ izmed ranjenih borcev izbral dobre pevce in formiral 17-članski pevski zbor. Danes šteje zbor preko 50 pevcev in ima za seboj blizu 400 nastopov. Njegov program obsega našo pravo partizansko borbena pesem, ki zadobi v izvedbi tega zbora pravi izraz interpretacije in kvalitete. Po svojih kvalitetnih nastopih ni zbor znan le v naši domovini, temveč je ponesel borbena pesem tudi preko meja naše domovine, ko je obiskal naše brate in soborce NOV v Trstu. Nepozaben uspeh pa je zbor dosegel na 18-dnevni turneji po prijateljski Romuniji v preteklem letu. Letošnjo pomlad pa bo zbor ponesel našo borbena pesem v vse bratske republike Jugoslavije.

V Kranju bo zbor nastopil prvič. S polnoštevilno udeležbo na koncertu bomo dali najboljšo priznanje zboru in njegovemu plemenitemu cilju: ohraniti in širiti našo pravo borbena pesem med delovno ljudstvo.

PL

ŠENTVIŠKI DIJAKI SO GOSTOVALI V ŽELEZNIKIH

Pred kratkim so dijaki višje gimnazije iz Sentvidna nad Ljubljano gostovali v Železnikih nad Skofjo Loko s trodejanko Ljube Prennerjeve »Slovo od mladosti«, ki obravnava Prešernovo nesrečno ljubezen do Primiceve Julije. Po vrsti uspešnih uprizoritev v Sentvidu nad Ljubljano, kjer so delo uprizorili najprej za mladino, nato pa še za vojske in občinstvo, je bilo to prvo gostovanje šentviških višješolcev na Gorenjskem.

Delo sta režirali prof. Milica Podobnik in prof. Zlata Butala, v glavnih vlogah pa so uspešno nastopili Matevž Strlič kot Prešeren, Marija Voljč kot Julija, Milan Suštar v vlogi Andreja Smoleta, Aleksander Rozman v vlogi Scheuchenshuella, Majda Erlich kot Julijina mati, Bogomir Veras kot Kastelic ter Bojan Stular, ki je nastopil kar v dveh vlogah, v I. dejanju kot mežnar in v II. dejanju v vlogi revizorja Pauška. V baletu »Povodni mož« sta uspešno nastopila Dušan Mlakar in Lučka Rous. Poleg naštetih je sodeloval še mladinski pevski zbor šentviške gimnazije pod vodstvom prof. Toneta Lotriča. Plesne vložke je nastudiral Dušan Mlakar.

Ceprav ne moremo reči, da je ta dramatizacija Prešernovega življenja najboljša, moramo kljub temu priznati, da so dijaki vložili v uprizoritve mnogo truda, za kar zaslužijo tudi vso pohvalo.

Dijaki šentviške gimnazije bodo s trodejanko »Slovo od mladosti« verjetno gostovali še v Domžalah.

M. L.

PRIZOR IZ »NIZAVE«

POSVET DELAVSKIH SVETOV V KRANJSKI OBČINI

V torek je bilo v Kranju posvetovanje predsednikov delavskih svetov in upravnih odborov industrijskih podjetij kranjske občine. Namen posvetovanja je bil, da se člani organov samoupravljanja seznanijo z načrtom sprejemanja in potrjevanja zaključnih računov. Razen tega so razpravljali tudi o pripravah na kongres delavskih svetov. Iz kranjskega okraja bo odšlo na kongres 27 delegatov. Svoje delegate bodo volila le večja podjetja; v kranjski občini pridejo v poštev le tovarne »Iskra« (2), »Tiskanina« (2) in »Inteks« (1). Predlagali so tudi, naj bi delavski sveti ustanovili posebne komisije, ki bi pomagale pri pripravah na kongres in sodelovale pri sestavi analize o materialni bazi delavskih svetov v kranjski občini.

Razpravljali so še o zborih volivcev — proizvajalcev v 13. volilni enoti (Kranj — levi breg), ki bodo 4., 5. in 6. marca. Na teh zborih se bodo pogovorili o kandidiranju poslanca v zbor proizvajalcev Ljudske skupščine LRS, namesto pokojnega poslanca tovariša Mavričija Borca. LJ.

GORENJSKI — KAJ PA OFICIRSKA ŠOLE?

Ni več dolgo do zaključka šolskega leta. Četrto in osmošolci se že odločajo, v kakšne poklice in šole bodo šli po zaključku šolskega leta. Bolj ali manj se dosedaj odločajo za nekako »standardne« šole — največ za tehniko. V zadnjem času ni skoro nobene mladine, ki bi se odločil za vpis v oficirsko in podoficirsko šolo. Posebno vidno nezanimanje za ta poklic je ravno na Gorenjskem. Delno je vzrok temu to, ker na Gorenjskem ni večjih vojaških edinic, delno pa tudi to, ker dijaki pravzaprav ne vedo, kakšni so pogoji in kakšne možnosti jim nudijo vojaške šole. Dokončana oficirska šola se mladincem prizna kot fakultetna, podoficirska pa kot popolna srednja šola. Pouk na teh šolah se začne tedaj kot redni pouk na ostalih šolah. Razen tega imajo socialno šibki mladinci v oficirskih šolah še posebne ugodnosti. Prav bi bilo, da bi se tudi stariši seznanili s pogoji in načinom študija na teh šolah, da bi znali svojim otrokom pomagati pri izbiri poklica. V aprilu bo razpisan za te šole konkurz. LJ.

REPUBLIŠKO POSVETOVANJE ZVEZE PRIJATELJEV MLADINE V LJUBLJANI

V sredo se je pričelo v Ljubljani republiško posvetovanje Zveze prijateljev mladine. O socialistični družini in nekaterih pojavih nesocialističnega gledanja na družino pri nas, je predaval dr. Jože Potrč. Vlasta Svetina je govorila o zdravstvenem posvetovanju in vzgoji družine. Živa Beltram o gospodinjstvem izobraževanju kot enemu izmed sredstev za socialistično preobrazbo družine. Fr. Strmčnik o pedagoškem izobraževanju staršev, Vladimir Bonač pa je prikazal nekaj zanimivih statističnih podatkov o družini v Sloveniji, položaju žene v družini, zakonski zvezi, trdnosti in spremenljivosti družine itd. Posvet je trajal 3 dni.

PREDPUSTNA SODA

IN USODNA POMOTA

Na moč slabe volje je bil Pepe tisto jutro. Kaj bi ne bil. Pust pred vrati, predpustna rajanja v polnem teku, on — Pepe pa s prazno denarnico v žepu.

Pred desetimi dnevi je bil namreč izgubil štiri tisočake in Pepe je ugotavljal, da ni več poštenosti na svetu. Celo na oglas v časopisu ni bilo odziva. Pa tako lepo in čustveno je bil napisal besedilo. »Izgubil sem štiri tisoč dinarjev. Poštenega najditelja prosim, naj mi denar vrne, ker mi je drag spomin.«

»Saj, najditeljev ne manjka, le poštenih ni več na svetu,« se je grizel. »Da bi jih kuga...«

Ker je menil, da je na najditelja njegovih štirih tisočakov priklical dovolj strašno kazen, je obrnil misli v drugo smer.

»Le kateri tepec je skubil februarja dneve,« je nergal, ko je na »ledarju« ugotavljal, da ima fe-

bruar 28 dni. »Preklete vendar, ali ga ni mogel oskubiti še za nekaj dni. Takole na 23 dni. Vseh sitnosti bi bil rešen. Sel bi na pustno rajanje in...«

Pa se je ubogi Pepe predal drugačnemu razmišljanju. Nič kaj veselih spominov ni imel na tisto noč.

Pepe je zamišljal in na ustnice mu je legel smehljaj. — Dvorana... luči... lampioni... spirale... skok skozi zrak... konfeti... razbrzdano veselje plesočih mask, divji ritmi muzike, zven čaš — vse tako opojno.

Tudi Pepeta je takrat pred letom zajel ta val. Obleden je bil v Skota. Po pravici povedano: to masko si je nadel zavoljo prazne denarnice. Skotje so varčni ljudje, če že ne pravi stiskači, in Pepe si je prav od te maske nadejal, da se bo lahko pretolkel skozi to mnogo obetajočo noč s tremi stotaki v žepu. — Res, srečo je imel. Sprva se je prav imenitno počutil, pa tudi pijače in jedade ni pogrešal. Mnogi so mu nazdravljali, in kar je bilo glavno — pil in jedel je zastoj.

Zdajci je med množico ugledal Vero in srce mu je poskočilo. Nekaj trenutkov kasneje jo je prišel na prsi in se pijan opojnih čustev zazibal v plesnem ritmu.

Vero je zažejalo in potem se je začelo tišto, česar se je Pepe ves večer podzavestno bal: moral bi seči globoko v žep in ženske so ob takšnih priložnostih žejne kot Sahara.

»Pelji me v bar,« je dejala Vera in se oklenila Pepetovega komolca.

Pepetu se je zavrtelo in debelo je požrl slino.

V baru je naročil dve čaši sode. In potem: soda... soda... Pa je imel Pepe dobro opravičilo.

»Oprosti, Vera,« je dejal in se s slabo narejeno važnostjo nasmihal. »Razumi vendar, v Skota sem oblečen, ne bil bi popolnoma maska, če bi naročil likerje in podobno. Skoti so stiskači.«

Veri se je pehnilo iz želočca.

»O, ti kar pij sodo, meni pa kaj drugega naroči,« je silila vanj.

»Res ne morem teptati svojih načel. Dosleden sem. Toda drugo leto — takrat, ko bom oblečen v maharadžo — ti bom nudil vse, karkoli ti bo poželelo srce.«

»No, potem pa na svidenje drugo leto, ko boš maharadža,« je rekla Vera. »Danes si pa poiščem vsaj barona...«

Pepeta je stisnilo pri srcu. Gledal je za Vero. Le-ta je stopila k nekemu »baronu« — zapečljiv nasmeh in... Pepe je prebledel. Baron je Veri poljubil roko in jo odpeljal proti baru. Po nekaj korakih se je Vera ozrla.

»Oprosti, Pepe, nisem se zahvalila za prijetno zabavo — sodo!«

Kako smešen je bil tisti hip Pepe v svojem škotskem oblečilu!

Pepe se je utrgal iz razmišljanja in planil pokonci. Pogledal je okrog sebe in ko je videl, da je v svoji sobi, si je oddahnil.

»Da, lani je bilo tako,« je razjarjeno sikal in meril sobo z dolgimi koraki. Maščeval se bom!

Se štirje dnevi so do pustnega rajanja. Daj Pepe — izmislil si kaj!

Pa je Pepe tuhtal in tuhtal, naposled se je postavil pred ogledalo in se kritično ogledoval. Hodil je po sobi gor in dol, se koketno pozibaval v bokih, vmes poklanjal očarljive nasmeha na vse strani, in ponujal roko v poljub neznanim častilcem.

Končno se je odločil: našel je tisto, kar je iskal. Preživel bo noč, ne da bi zapravil en sam dinar, in kar je glavno — potegnili bo za nos moške, saj mu je eden izmed njih lani speljal Vero.

Karnevalska dvorana. Pustno rajanje je bilo že v polnem teku, ko je moški svet vznemirjeno obstal. V dvorano je stopila ženska čudovite postave v maski španjolke. Celo najbolj »krepostni« moški so jo požirali z očmi, ko se je lagodno sukala med njimi. Njen očarljiv nasmeh in skrivnostni pogledi so neusmiljeno krhali moška srca. In opojna postava skrivnostne lepote je toliko obetala... Moški so se zgrinjali krog nje, ji poljubovali roke in kdor ni dosegel teh, se je zadovoljil le z robom njenega krila.

Skrivnostna lepota se je imenitno zabavala. »To je ženska!« so jo občudovali moški. »Toliko popije, da bi hrusta treščilo pod mizo, ona pa — kraljuje in deli smehljaje kakor miloščino. Kakšna opojnost! Cudež karnevala!«

»Snemi krinko!« so moledovali moški.

»Ni še polnoč,« je s šepetajočim glasom odgovarjala lepota.

Pa se je tudi lepi Španjolki začelo vrteti v glavi in zaželela si je kratkega sprehoda. Izbrala je enega izmed častilcev, ki je brenčal krog nje kakor ranjen hrošč.

»Spremite me!« je rekla in se mu opotekla v objem.

Možakar — dečko pri petinpetdesetih — je kar zakrullil od ugodja in srce mu je zastalo v nepopisnem razkošju čustev.

Dospela sta v avlo. Sama sta bila.

»Poljubite me!« je zašepetala lepota. Njene oči so hkrati žgale in prosile. Spremljevalec se je zamajal. Pot mu je udaril na čelo. Prižel je lepoto na prsi, pri tem pa potegnili trebuh kolikor mogoče vase. Pobožno se je nagnil k vabljivim, napol pripriam ustnicam lepote. Ustnice so se srečale.

»Hup!« se je kolenilo lepoti in opojnega razkošja je bilo konec.

»Oprostite!« je z neobjenim glasom zastokala neznanica. Toliko obžalovanja je bilo v njenem glasu. »Takoj se vrnem. Nikamor ne hodite!« in že je odhitela proti toaleti.

Debeli spremljevalec je ometen opojnih čustev hotel nekaj blekniti, pa mu je glas obtičal v grlu. Njegova lepota je vstopila v moško stranišče.

»Zmotili ste se, madam,« je zavpil za njo.

Bilo je prepozno. Ni ga slišala. — Zdajci mu je udaril na uho razposajen krohob. V stranišču se je dogajalo nekaj tragičnega. Kakor ris je planil debeluhar proti stranišču, pripravljen braniti svojo dulcinejo pred napadalnostjo kogarkoli.

Odrinil je vrata in obstal kot vkopan. Videl je svojo lepoto, kako...

Pridušeno rjovenje se mu je utrgalo iz trebuha in že je treščila njegova noga tja nekam pod Španjolkino hrbitišče, da je odskočila kakor žoga.

Tri drobne z dveh zasedanj OLO Neresne pripombe k resnim rečem ali pol za šalo, pol zares

ZA VEČJO STORILNOST

Na predzadnjem zasedanju sta se oba zbora najprej sestala na ločenih sejah. Za seji je bilo pripravljeno precej obsežno gradivo. Na dnevnem redu je bilo vsega skupaj 9 točk.

Ko je okrajni zbor razpravljajal o prvi točki, je nastal na hodniku velikanski hrup. Potem so se odprla vrata in nek odbornik iz zbora proizvajalcev je pogledal, kaj vendar delajo odborniki okrajnega zbora, da še aiso končali.

Zivahna razprava na hodniku je začela vznemirjati odbornike v dvorani. Zato se je nekdo od njih dvignil, odšel iz dvorane in začel miriti hrupneže:

»Nekoliko tiše, prosim, ta trušč ovira razpravo.«

»Kaj še niste končali?!« ga je povprašal nek nestrpnež.

»Ne, šele o prvi točki razpravljamo.«

»Kaj!« se začudi odbornik, »pa menda vendar ne razpravljate o vsaki točki posebej?!«

PROSTOVOLJNO DELO

Na zadnjem zasedanju so odborniki razpravljali o smernicah družbenega plana in proračuna za 1957. leto. Razprava je bila dobra, živahna in načelna. Zataknila so jo le — ko je šlo za denar.

Med drugim je v razpravi nekdo predlagal, naj bi povišali lanskoletno subvencijo gledališča za dobra dva milijona. To pa nekaterim ni šlo v glavo. Nek odbornik je pripomnil: »Ne vem, zakaj bi ravno v Kranju morali igrati samo za denar. Saj mi zunaj tudi zastoj »špilamo!«

SAMO, DA NIČ NE STANE

Zadnja točka dnevnega reda: garancije za investicijska posojila za tri podjetja.

Poročevalec gospodarskega sveta daje obrazilitev: Rentabiliteten račun je priložen. Okraj k posojilu ne prispeva ničesar.

Garancija je bila v hipu soglasno sprejeta, čeprav je šlo za več kot 700 milijonov.

ABC

»Jaz ti dam Španjolko. Tu jo imaš in tu, pa še tu eno!«

Dobro pomerjeni udarci so kar deževali po ubogi deklici. Zdajci ji je odletela krinka in pokazalo se je na smrt preplašeno, blede lice ubogega Pepeta, ki se je na vse kriplje prizadeval ubraniti se udarcem.

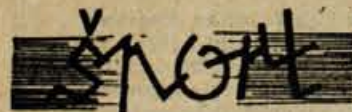
»Boš vedel drugič igrati Španjolke,« je kričal prevarani ljubimec. »Denar mi vrni. Za dva jurja si požrl in popil. Kje imaš zdaj svoje čare, prevarant? Na dan z njimi!«

Debeluhar se je znova pogнал v Pepeta.

Pepe je zbral poslednje moči. Odrinil je napadalca in se pogнал mimo njega v avlo in od tam v mrzlo februarjsko noč.

Na pragu pa je ostal prevarani ljubimec. V rokah je držal umetne prsi prelepe Španjolke.

Ba-Sa

SAH

Sahovsko društvo Radovljica je priredilo finalni turnir za kategorizacijo. Na turnirju je sodelovalo 14 igralcev. Vrstni red: Mali Slavko in Vladimir Kaše 10 točk, prof. Eržen 9, Ceferin 8 in pol, Černigoj 7, Rožič 5 in pol, Zula, Simčič in Polenčič po 5 točk itd.

J. S.

SPORTNO POSVETOVANJE V KAMNIKU

Odbor Sindikalnega športnega društva Kamnik je povabil na skupno sejo zastopnike oblasti, množičnih organizacij, športnih forumov in zastopnikov tiska. Navzoč je bil tudi predsednik Okrajne športne zveze Ljubljana Jože Martinčič. Na sestanku so obrav-

navali težave, v katerih so telesnovzgojne organizacije v Kamniku. Ugotovili so, da je edina pot složno delo športnega društva in »Partizana«, ki zaslužita tudi vsa podpora, saj opravljata važno vlogo pri vzgoji naše mladine. Z.

SANKAČI V BEGUNJAH

Na občnem zboru Sankaškega kluba Begunje, ki je bil pred dnevi, so podali izčrpana poročila. Sankaški šport v Begunjah je zajel precej ljudi, saj se udeležuje vsakoletnih tekem za »Orlov« pokal nad 100 tekmovalcev, med njimi tudi starejši. Članstvo je uredilo sankško progno tako, da predvidevajo za letošnje tekovanje že tudi udeležbo inozemskih tekmovalcev. Vključenih je tudi precej pionirjev in mladincev kakor tudi članic, ki se vneto pripravljajo na tekovanja, le sneg nagaja. Ob sankški progri imajo že v načrtu gradnjo manjšega zavetišča, od koder bo lep

razgled na Bled in po vsej Gorenjski. Udeležili so se vseh večjih tekmovalnih po Gorenjski, nabavili 20 tekmovalnih sanj in organizirali tekovanja doma.

V bodoče so si predvsem zadali nalogo, zajeti v klub pionirje in mladince.

BLEJSKI PLANINCI SO OBRACUNALI

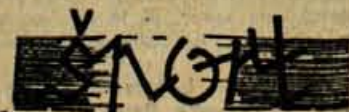
V nedeljo, 17. februarja je imelo PD Bled svoj redni letni občni zbor, ki pa se ne more pohvaliti s številom udeležencev, saj je bila navzoča le slaba četrtnina vpisanih članov. Razveseljivo pa je, da so bili na občnem zboru tudi zastopniki najmlajših prijateljev planin. Sekcija mladih planincev šteje nad 200 članov. Vanjo so vključeni učenci osnovne šole in dijaki nižje gimnazije.

Poleg mladih planincev je podal svoje poročilo tudi upravni odbor PD. Predsednik

tovariš Delkin je izrazil zadovoljstvo z delom mladih, kritiziral pa je odrasle člane, zlasti pa njih malomarni odnos do članarine. V poročilih je omenil tudi skupščino PZ v Kranju ter izlet na Prokletije.

Zlasti zanimivo je bilo poročilo gospodarskega odseka, iz katerega je razvidno, da so bile postojanke Planinc na Bledu, Mrzli studenec in Lipanca dobro vodene. Prigospodarjena sredstva so pametno porabili za nabavo inventarja, mnogo pa so investirali v zgradbe. Nekaj časa so imeli težave z uslužbenci na postojankah, sedaj pa je tudi to urejeno.

Nadzorni odbor je ob tej priložnosti predlagal, naj občni zbor odobri za sekcijo mladih planincev 1% od bruto dohodka, kar je bilo z navdušenjem sprejeto. M. S.

gorenjski obveščevalec

gorenjske bodice

OBVESTILO BRALCEM
Današnja številka »Glasu Gorenjske« je zaradi tehničnih težav v tiskarni izšla le na šestih straneh; zato pa bo ponedeljska številka — ki sicer izhaja na 4 straneh — obsegala šest strani.
Uredništvo in uprava.

Plača po tarifnem pravilniku. — Drž. obrtni mojster Hribar Jakob, Kijučavničarstvo in vodovod, Jesenice na Gorenjskem.

POPRAVKA
Dne 22. februarja je pri objavi obvestila Tajništva za finance OLO Kranj o »predložitvi zaključnih računov gospodarskih organizacij za leto 1956« v 8 vrstici drugega odstavka nastala pomota. — Namesto kmetijstva in gospodarstva se pravilno glasi: kmetijstva in gospodarstva in naslednje gospodar. org. itd.

ZDRAVNIŠKA DEŽURNA SLUŽBA
Zdravstveni dom Kranj, Poljska pot 8, telefon 218, naročila za prevoz bolnikov telefon 04.

KINO

KINO »STORŽIČ« KRANJ
1. in 2. marca, ameriški film »BELI JORGOVAN«, ob 15.30, 18. in 20.30. uri. — Brez tednika.
3. marca, ob 9.30. uri premiera ameriškega barvnega filma »SIN ALI BABE«, ob 13.30., 16., 18.30. in 21. uri ameriški film »BELI JORGOVAN« — zadnjokrat. — Brez tednika.

KINO »TRIGLAV« PRIMSKOVO
2. marca. — Ni kino predstave.
3. marca, ameriški film »BELI JORGOVAN«, ob 14.30., 17. in 19.30. uri.

KINO »SVOBODA« STRAZISCE
2. marca, sovj. barv. film »PREIZKUSNJA ZVESTOBE«, ob 18. in 20. uri.
3. marca, ameriški film »SE-LINA«, ob 15., 17. in 19. uri.

KINO NAKLO
2. marca, amer. barvni film »SIN ALI BABE«, ob 19. uri.
3. marca, amer. barvni film »SIN ALI BABE«, ob 15. uri, ter sovj. barvni film »PREIZKUSNJA ZVESTOBE«, ob 17. in 19. uri.

KINO »RADIO« JESENICE
1. marca, ameriški film »KLIC DIVJINE«, ob 18. in 20. uri.
2. in 3. marca, ameriški barvni film »TROBENTE OPOLDNE«, v soboto ob 18. in 20. uri. V nedeljo ob 16., 18. in 20. uri — dopoldan ob 10. uri matineja amer. barv. filma »NASI ZVESTI PRIJATELJI«. Mladinske vstopnice po 20 din.

KINO »PLAVŽ« JESENICE
1. marca, ameriški film »RDEČA CONGA«, ob 18. in 20. uri.
2. in 3. marca, ameriški film »KLIC DIVJINE«. V soboto ob 18. in 20. uri. V nedeljo ob 16., 18. in 20. uri — dopoldan ob 10.30. uri matineja amer. filma barvnega filma »NASI ZVESTI PRIJATELJI«. — Vstopnice za mladino po 20 din.

KINO ZIROVNICA
2. marca, ameriški film »RDEČA CONGA«, ob 19.30. uri — samo danes.

KINO DOVJE
2. marca, mehiški film »RDEČA CONGA«, ob 20. uri.
3. marca, franc. barvni film »GROF MONTE CRISTO II DEL«, ob 17. in 19. uri.

KINO KOROŠKA BELA
3. marca, angl. barvni film »SVENGALI«, ob 17. in 19. uri. Ob 15. uri matineja ameriškega filma »NASI ZVESTI PRIJATELJI«. — Vstopnice za mladino 20 dinarjev.

KINO RADOVLJICA
Od 1. do 3. marca, ameriški pustolov. barvni film »SIN ALI BABE«. V petek in ponedeljek ob 20. uri ter v nedeljo ob 15.30., 17.30. in 20. uri.

KINO LJUBNO
Samo v nedeljo 3. marca, francoski barvni film »OBSE-DENA«, ob 16. in 18. uri.

KINO »SORA« SKOFJA LOKA
Od 1. do 3. marca, ameriški barvni film »CLOVEK IZ ALANA«.

KINO »KRVAVC« CERKLJE
2. in 3. marca, francoski film »TRENUTEK RESNICE«. V soboto ob 19.30 uri ter v nedeljo ob 16. in 19. uri.

GLEDALIŠČE

»PRESERNOVO GLEDALIŠČE« KRANJ

Petek 1. marca ob 19. uri, red. Sred. teh. tekstil. šola. Alojzij Remec »MAGDA«.

Sobota 2. marca ob 16. in 20. uri gostovanje Celjskega gledališča N. Rihard Nash: »VREME-NAR«.

Nedelja 2. marca ob 16. in 20. uri gostovanje Celjskega gledališča. Jerzy Lutowski: »DEŽURNATA SLUŽBA«.

MESTNO GLEDALIŠČE JESENICE

Sobota 2. marca ob 19.30 uri Alde de Benedetti »DVA DUCATA RDEČIH VRTNIC«.

Nedelja 3. marca ob 14.30 in 19.30 uri Aldo Benedetti »DVA DUCATA RDEČIH VRTNIC«.

MALI OGLASI

Od privatnikov malih oglasov ne objavljamo pred vplačilom. — Cena malih oglasov je: Preklje 20 din, izgubljeno 10 din, ostalo 12 din ob besede. Naročniki imajo 20% popusta.

Izgubila sem zlato uro od Titovega tuga od avtobusne postaje oziroma od tu do želez. postaje. Najditelja naprošam naj jo proti nagradi vrne na upravo. Izgubljen je bil zavoj s posteljino od Skofje Loke do Naka. Poštenega naditelja prošimo, da ga proti visoki nagradi vrne. Naslov v upravi lista.

Prodajam 15.000 kvadrat. metrov zemlje tik ob cesti iz Kmetarja v Senčur. Naslov v upravi lista.

Poceni prodajam zazidljivo parcelo v Strazišču. Polzve se tam številka 210.

Ugodno prodajam dobro zaraščeno gozd. — Marinšek, Naklo 3. Prodajamo črno in belo pristno negotinsko vino po 150 din liter. — Tudi večje količine. — Strazišče 128, Kranj.

2 biljarda, mize, stole, sodove, hotel za žganjekuho in gostilniški pribor ugodno prodajam. — Semen, Kranj, Tavčarjeva 17.

Prodajam popolno novo zavrtiljček z gumij. kolesi. — Lahovčič 2.

Prodajam gozd za steljo in 1 stalvno parcelo. Naslov v upravi lista.

Poceni prodajam dobro ohranjeno spalnico — tudi na obroke. — Demšar Marija, Poljanska 5, Sk. Loka.

Prodajam invalidsko trkolo na ročni pogon v zelo dobrem stanju. — Polzve in oglada se: Tavčarjeva 25, Kranj.

Prodajam po ugodni ceni ženski šivalni stroj »Singer«. — Jamnik, Kranj, Zlato polje 20.

Prodajamo črno in belo pristno negotinsko vino po 150 din liter. — Tudi večje količine. — Klanc 31, Kranj.

Kamnosestvo »Kranj, kupi stare spomenike iz črne granita ali pa predela iz starega v sodobni spomenik.

Kupim ženski šivalni stroj. — Ponudbe z navedbo cene oddati na oglasni oddelek.

Obrtno podjetje »Kamnosestvo« Kranj, išče eno veliko ali dve manjši pisarniški sobi v centru mesta Kranja. — Damo nagrado.

Zamenjam dvosobno stanovanje za trisobno. — Naslov v upravi lista.

Sprejememo takoj na delo zidarje in delavce. Sumška stanovanja so zagotovljena. Javite se gradbenemu podjetju »Graditelj« Ljubljana, Smartinska c. 64/b.

Sprejemam mizarskega pomočnika za pohištvena dela. — Vendling, Cesta na Gornik št. 12, Kranj.

Začasno sprejemam samostojno šiviljo za domov. — Naslov v upravi lista.

Pred dnevi je diplomiral na prvi fakulteti v Ljubljani novinar Ljudske pravice in naš občani sodelavec Ivan Kristan. Čestitamo k uspehu — Glas Gorenjske — kolegi.

Lepo novo kuhinjsko opremo ugodno prodajam. — Kalvarija 90, Kranj.

Sprejememo v zaposlitev več dobrih stavbah in strojnih ključavničarjev vojašine prostih. Isto sprejememo železostružarja vojašine prostega in spoštnega za vsa stružarska dela.

OBJAVE

Za veliko športno prireditev v Planici, kjer bodo 10. marca smuški poleti z mednarodno udeležbo na mamutski skakalnici, organizira »Avtopromet« Kranj prevoz z avtobusi. Cena 600 dinarjev za eno osebo v obe smeri. Prijave sprejema poslovalnica »Triglav« Kranj — bivši »Putnik«.

TECAJI

Avto-moto društvo Senčur organizira tečaj za šoferje - amaterje. Prijave sprejema do 7. marca 1957 trgovina KZ Senčur.

PREDAVANJA

Prvo predavanje Mladinske univerze bo danes v petek ob 7. uri v fizikalni dvorani I. gimnazije. — Peter Arnsšek bo predaval o »Pogledu v vesmire skozi stoletja«. Zanimivo predavanje bodo spremljale številne slioptične slike. — Mladino vabljena!

AMD Kranj in združenje šoferjev prireja dne 3. marca 1957 ob 9. uri dopoldne v zg. dvorani »Iskrec« predavanje za vse polklicne in amaterske vozače.

beležka

Na ponedeljkovem zasedanju okrajne skupščine Zavoda za socialno zavarovanje je v razpravi sodeloval tudi zdravnik dr. Benedik v Bledu. Dejal je, da se je umrljivost dojenčkov na področju Zdravstvenega doma na Bledu, ki zajema tudi Bohinjsko komuno, zmanjšala na 2,99 odstotka. »Ta številka nam poves, je dejal doktor Benedik, »da nas glede tega tudi v odnosu do drugih evropskih držav ne more biti prav nič sram.«
To nedvoumno kaže, da je bilo na področju preventivne službe marsikaj storjenega v zadnjih letih. Hkrati pa je to dokaz splošnega napredka zdravstvene službe na Gorenjskem. I. A.

ZAKAJ TAKO?

Mladinska organizacija v »Iskri« je priredila pretekli dve nedelji mladinski ples. Zabava je bila namenjena izključno mladini, zato je bila tudi v popoldanskih urah. Glavni namen tega plesa je bil, da se okrepijo vezi med delavsko in šolsko mladino, da se ta mladina med seboj spozna in hkrati pogovori o svojem življenju. Zato je tovarniški komite LMS v »Iskri« povabil na zabavo tudi dijake srednje tehnične tekstilne šole, višje gimnazije in ekonomske srednje šole v Kranju. Dijaki STTS so se vabilu radi odzvali. Vodstvo I. gimnazije pa je višješolscem obisk zabave prepevedalo. Res je v dijaških pravilih rečeno, da dijaki ne smejo obiskati javnih lokalov in zabav. Prav je, da se dijaki ne udeležujejo javnih zabav, vendar gre v tem primeru za mladinski popoldanski ples. Mladini moramo nuditi tudi zdravo razvedrilo, ki ga pa v Kranju in tudi drugod še pogrešamo.
Mladih ljudi ne moremo zapirati samo v ozek krog šolskih prostorov. Dajmo jim, kar jim gre! Zdravo sproščeno razvedrilo naj bo sestavni del njihovega življenja. Če jim ga ne bomo nudili mi, si ga bodo našli sami, pri tem pa obhajali nešteto nevarnosti, da posamezniki ne bodo znali vedno razlikovati med zdravim in kvarnim. Lj.

● Včasih se zgodi, da namenoma preslišimo vprašanje, na katero bi morali odgovoriti. Podobno se je zgodilo tudi upravi »Park hotela« na Bledu. Le-ta bi namreč morala odgovoriti na zapisek na robu pod naslovom »Park hotel — prosim odgovore.«
Dopisnik »Ij« vprašuje upravo hotela, čemu prodaja restavracija hotela »Union«, ki ga upravlja »Park hotel«, žemlje po 10 dinarjev, kar pomeni 100% podražitev v primerjavi s pekarniško ceno.
Direktor hotela molči, ali bolje povedano — kuha jezo na novinarje, računovodja pa ne bi bil računovodja, če ne bi povzdignil svojega glasu, in jaz ne bi bil bodičar, če bi pogoltnil tako drage žemlje.
Računovodja namreč trdi, da je upravi »Park hotela« s predpisom dovoljena 100% podražitev. Jaz pa mislim, da le ni čisto tako kot on meni. 100% podražitev je dovoljena le v gostiščih A in B kategorije, ker pa sodi hotel »Union« v C kategorijo, tudi 100% podražitev nima pravne osnove. — Menim, da kakšna majhna korektura cen v hotelu »Union« na Bledu ne bo škodovala. Sicer pa — tudi papež in računovodja udarita večjih v prazno...

● Pretekli teden me je zaneslo v Ljubljano. Rekl bi se: glej ga — na Gorenjskem mu je zmanjkalo bodice, zdaj pa po Ljubljani spicla! Kaj bi po Ljubljani spicla in hodil k »Pavlihu« (tistemu človeku, ki po pravici govori, pa pravijo, da je humorist) v zelnik. Nak — take zamere pa nočem! Da bi se še »Pavlihu« zameril, ko me že vsa Gorenjska vlačil po zobeh, bi bilo pa le preveč za mojo nezmožno dušo.

● Ondani sem videl možakarja, kako je s strgalom pridno strgal omet z doma JLA v Kranju. Takšno uničevanje ljudske imovine me je na moč skajfalo, zato sem ga naskočil, češ, kaj ti pa pride na misel, da krusiš omet. Pa mi je dedec pojasnil, da hoče le osvoboditi zidove lepakov, ki jih neznanjaki plakaterji lepjo na to sila pripravno stavbo. — Res, če pogledamo nekatere hiše v Kranju — in teh ni malo — tedaj utegnemo opaziti, da so le-te vse marogaste,

● Ker nikogar nič ne briga, kaj sem počel v Ljubljani, bom le povedal, da je bilo prekletu slabo vreme. Ves dan me je po malem namakalo in komaj sem čakal, kdaj bom sedel v avtobus, ki pelje proti Trziču. Pa sem le dočakal tisti trenutek. Zadolovljen sem sedel v avtobusu in z zadoščanjem gledal ljudi, ki so se tuširali na dežju. — Med vožnjo sem ugalbal, kaj vruga mi v rednih presledkih trka po kloibu. Pol ure sem ugalbal, potlej sem pa odprl marelo, da zavarujem svoj novi klobuk pred dežjem, ki je pronicel skozi streho. — Klobuška mi je bilo najbolj žal, zato sem ga, ko sem prišel domov, varno obesil nad štedilnik, da se poseuš. Drugo jutro pa — zlomka, skoraj bi me kap, ko sem zagledal pokrivalo. Kapljice so se sicer posušile, ostali pa so rjavji madeži, ki kljubujejo vsem čistilnim pripomočkom. In rezultat? Odtlej nosim klobuk & la pikapolonica in preklinjam avtobus s preluknjano streho.

TRZNI PREGLED

V SKOFJI LOKI
V sredo smo na loškem trgu zabeležili naslednje cene: zelje v glavah 30 din kg, kislo zelje 50 din kg, kisla repa 20 din merica, cvetača 130 din kg, radič 25 din merica, motovilce 25 din merica, regrat 20 din merica, jabolka 50 din kg, čebula 100 din kilogram, česen 10 din glavica, por 7 do 12 din komad, črna redkev 5 din komad, sladka smetana 150 din liter, sirček 12 dinarjev komad, jajca 15 in 16 dinarjev komad, peteršilj 10 din zavitek, korenje 15 din kg, fižol suhi 50—60 din liter.

V KAMNIKU
Živilski trg je zdaj v Kamniku dobro založen. Na trgu je vsak dan več motovilca in regrata, ki ga prodajajo kar po mericah od 15 do 25 din. Tudi špinacea in radiča je dovolj. Jajčka so bila v torek po 12 din komad, pa tudi cenejša. Zdaj se gospodinjam ni treba bati, da bi jih zmanjkalo. Tudi jabolka je še vedno dovolj po 30 in 35 din kilogram. Por je bil po 60 din kilogram, zelena pa 60 din kg, kisla repa po 30, kislo zelje pa 60 din kg. Cene ostalim živilom so bile nespremenjene.

V KRANJU
Poročili so se: Franc Golobič, železokrivce in Antonija Turk, kuharica Novo mesto, Planina 9; Anton Petič, delavec in Pavla Sušteršič, delavka; Jože Jurgele, žerjavovodja in Ivana Sušnik, delavka; Janez Košir, delavec in Gabrijele Mežek, delavka; Blaž Krt, delavec in Amalija Sitar, delavka; Jože Svegl, ključavničar in Franciška Vilfan, kmečka delavka; Mirko Sebek, avtomehaničar in Marija Rozman, delavka; Jože Kršinar, posestnik in Franciška Kern, kmečka delavka; Pavel Umnik, orodjar in Ivana Zavrl, tovarniška delavka; Matevž Dolenc, krojač in Pavla Sifrar, šivilja; Franc Kenda, delavec in Marija Berčič, predlika; Franc Sever,

● Pred dnevi me je nekdo vprašal, kje sem si glihal hrbtišče, da hodim tako pokonci kot bi požrl preklo. »Na ortopedski kliniki v Kranju, če že hočeš vedeti« sem mu ujedljivo zabrusil. »Ja, madonca, od kdaj ima pa Kranj ortopedsko kliniko?«
»Lej ga cepca, kaj še tega ne veš, da od tistikrat, ko je mestna slaščičarna preuredila lokal in nabavila nov inventar, posebno stole, na katerih lahko sediš le vzravnan kot sveča.«
»Vidiš, zdaj mi je šele jasno, zakaj hodijo Kranjčani tako pokonci. Se priletnim ljudem ne morejo leta do živga,« se je čudil znanec.
In kar je najlepše: pacienti, ki polnoštevilo posejajo to kliniko, sploh nimajo občutka, da bi bili v zdravstvenem zavodu. Počutijo se kot bi bili v slaščičarni...

Ker je obisk precejšen, menim, da bi bilo vredno pretehtati predlog, da bi ortopedsko kliniko povečali!
Vas pozdravlja
Vaš Bodičar

● Ker nikogar nič ne briga, kaj sem počel v Ljubljani, bom le povedal, da je bilo prekletu slabo vreme. Ves dan me je po malem namakalo in komaj sem čakal, kdaj bom sedel v avtobus, ki pelje proti Trziču. Pa sem le dočakal tisti trenutek. Zadolovljen sem sedel v avtobusu in z zadoščanjem gledal ljudi, ki so se tuširali na dežju. — Med vožnjo sem ugalbal, kaj vruga mi v rednih presledkih trka po kloibu. Pol ure sem ugalbal, potlej sem pa odprl marelo, da zavarujem svoj novi klobuk pred dežjem, ki je pronicel skozi streho. — Klobuška mi je bilo najbolj žal, zato sem ga, ko sem prišel domov, varno obesil nad štedilnik, da se poseuš. Drugo jutro pa — zlomka, skoraj bi me kap, ko sem zagledal pokrivalo. Kapljice so se sicer posušile, ostali pa so rjavji madeži, ki kljubujejo vsem čistilnim pripomočkom. In rezultat? Odtlej nosim klobuk & la pikapolonica in preklinjam avtobus s preluknjano streho.

● Ondani sem videl možakarja, kako je s strgalom pridno strgal omet z doma JLA v Kranju. Takšno uničevanje ljudske imovine me je na moč skajfalo, zato sem ga naskočil, češ, kaj ti pa pride na misel, da krusiš omet. Pa mi je dedec pojasnil, da hoče le osvoboditi zidove lepakov, ki jih neznanjaki plakaterji lepjo na to sila pripravno stavbo. — Res, če pogledamo nekatere hiše v Kranju — in teh ni malo — tedaj utegnemo opaziti, da so le-te vse marogaste,

● Ker nikogar nič ne briga, kaj sem počel v Ljubljani, bom le povedal, da je bilo prekletu slabo vreme. Ves dan me je po malem namakalo in komaj sem čakal, kdaj bom sedel v avtobus, ki pelje proti Trziču. Pa sem le dočakal tisti trenutek. Zadolovljen sem sedel v avtobusu in z zadoščanjem gledal ljudi, ki so se tuširali na dežju. — Med vožnjo sem ugalbal, kaj vruga mi v rednih presledkih trka po kloibu. Pol ure sem ugalbal, potlej sem pa odprl marelo, da zavarujem svoj novi klobuk pred dežjem, ki je pronicel skozi streho. — Klobuška mi je bilo najbolj žal, zato sem ga, ko sem prišel domov, varno obesil nad štedilnik, da se poseuš. Drugo jutro pa — zlomka, skoraj bi me kap, ko sem zagledal pokrivalo. Kapljice so se sicer posušile, ostali pa so rjavji madeži, ki kljubujejo vsem čistilnim pripomočkom. In rezultat? Odtlej nosim klobuk & la pikapolonica in preklinjam avtobus s preluknjano streho.

● Ondani sem videl možakarja, kako je s strgalom pridno strgal omet z doma JLA v Kranju. Takšno uničevanje ljudske imovine me je na moč skajfalo, zato sem ga naskočil, češ, kaj ti pa pride na misel, da krusiš omet. Pa mi je dedec pojasnil, da hoče le osvoboditi zidove lepakov, ki jih neznanjaki plakaterji lepjo na to sila pripravno stavbo. — Res, če pogledamo nekatere hiše v Kranju — in teh ni malo — tedaj utegnemo opaziti, da so le-te vse marogaste,

● Ker nikogar nič ne briga, kaj sem počel v Ljubljani, bom le povedal, da je bilo prekletu slabo vreme. Ves dan me je po malem namakalo in komaj sem čakal, kdaj bom sedel v avtobus, ki pelje proti Trziču. Pa sem le dočakal tisti trenutek. Zadolovljen sem sedel v avtobusu in z zadoščanjem gledal ljudi, ki so se tuširali na dežju. — Med vožnjo sem ugalbal, kaj vruga mi v rednih presledkih trka po kloibu. Pol ure sem ugalbal, potlej sem pa odprl marelo, da zavarujem svoj novi klobuk pred dežjem, ki je pronicel skozi streho. — Klobuška mi je bilo najbolj žal, zato sem ga, ko sem prišel domov, varno obesil nad štedilnik, da se poseuš. Drugo jutro pa — zlomka, skoraj bi me kap, ko sem zagledal pokrivalo. Kapljice so se sicer posušile, ostali pa so rjavji madeži, ki kljubujejo vsem čistilnim pripomočkom. In rezultat? Odtlej nosim klobuk & la pikapolonica in preklinjam avtobus s preluknjano streho.

● Ker nikogar nič ne briga, kaj sem počel v Ljubljani, bom le povedal, da je bilo prekletu slabo vreme. Ves dan me je po malem namakalo in komaj sem čakal, kdaj bom sedel v avtobus, ki pelje proti Trziču. Pa sem le dočakal tisti trenutek. Zadolovljen sem sedel v avtobusu in z zadoščanjem gledal ljudi, ki so se tuširali na dežju. — Med vožnjo sem ugalbal, kaj vruga mi v rednih presledkih trka po kloibu. Pol ure sem ugalbal, potlej sem pa odprl marelo, da zavarujem svoj novi klobuk pred dežjem, ki je pronicel skozi streho. — Klobuška mi je bilo najbolj žal, zato sem ga, ko sem prišel domov, varno obesil nad štedilnik, da se poseuš. Drugo jutro pa — zlomka, skoraj bi me kap, ko sem zagledal pokrivalo. Kapljice so se sicer posušile, ostali pa so rjavji madeži, ki kljubujejo vsem čistilnim pripomočkom. In rezultat? Odtlej nosim klobuk & la pikapolonica in preklinjam avtobus s preluknjano streho.

● Ker nikogar nič ne briga, kaj sem počel v Ljubljani, bom le povedal, da je bilo prekletu slabo vreme. Ves dan me je po malem namakalo in komaj sem čakal, kdaj bom sedel v avtobus, ki pelje proti Trziču. Pa sem le dočakal tisti trenutek. Zadolovljen sem sedel v avtobusu in z zadoščanjem gledal ljudi, ki so se tuširali na dežju. — Med vožnjo sem ugalbal, kaj vruga mi v rednih presledkih trka po kloibu. Pol ure sem ugalbal, potlej sem pa odprl marelo, da zavarujem svoj novi klobuk pred dežjem, ki je pronicel skozi streho. — Klobuška mi je bilo najbolj žal, zato sem ga, ko sem prišel domov, varno obesil nad štedilnik, da se poseuš. Drugo jutro pa — zlomka, skoraj bi me kap, ko sem zagledal pokrivalo. Kapljice so se sicer posušile, ostali pa so rjavji madeži, ki kljubujejo vsem čistilnim pripomočkom. In rezultat? Odtlej nosim klobuk & la pikapolonica in preklinjam avtobus s preluknjano streho.

● Ker nikogar nič ne briga, kaj sem počel v Ljubljani, bom le povedal, da je bilo prekletu slabo vreme. Ves dan me je po malem namakalo in komaj sem čakal, kdaj bom sedel v avtobus, ki pelje proti Trziču. Pa sem le dočakal tisti trenutek. Zadolovljen sem sedel v avtobusu in z zadoščanjem gledal ljudi, ki so se tuširali na dežju. — Med vožnjo sem ugalbal, kaj vruga mi v rednih presledkih trka po kloibu. Pol ure sem ugalbal, potlej sem pa odprl marelo, da zavarujem svoj novi klobuk pred dežjem, ki je pronicel skozi streho. — Klobuška mi je bilo najbolj žal, zato sem ga, ko sem prišel domov, varno obesil nad štedilnik, da se poseuš. Drugo jutro pa — zlomka, skoraj bi me kap, ko sem zagledal pokrivalo. Kapljice so se sicer posušile, ostali pa so rjavji madeži, ki kljubujejo vsem čistilnim pripomočkom. In rezultat? Odtlej nosim klobuk & la pikapolonica in preklinjam avtobus s preluknjano streho.

● Ker nikogar nič ne briga, kaj sem počel v Ljubljani, bom le povedal, da je bilo prekletu slabo vreme. Ves dan me je po malem namakalo in komaj sem čakal, kdaj bom sedel v avtobus, ki pelje proti Trziču. Pa sem le dočakal tisti trenutek. Zadolovljen sem sedel v avtobusu in z zadoščanjem gledal ljudi, ki so se tuširali na dežju. — Med vožnjo sem ugalbal, kaj vruga mi v rednih presledkih trka po kloibu. Pol ure sem ugalbal, potlej sem pa odprl marelo, da zavarujem svoj novi klobuk pred dežjem, ki je pronicel skozi streho. — Klobuška mi je bilo najbolj žal, zato sem ga, ko sem prišel domov, varno obesil nad štedilnik, da se poseuš. Drugo jutro pa — zlomka, skoraj bi me kap, ko sem zagledal pokrivalo. Kapljice so se sicer posušile, ostali pa so rjavji madeži, ki kljubujejo vsem čistilnim pripomočkom. In rezultat? Odtlej nosim klobuk & la pikapolonica in preklinjam avtobus s preluknjano streho.

● Ker nikogar nič ne briga, kaj sem počel v Ljubljani, bom le povedal, da je bilo prekletu slabo vreme. Ves dan me je po malem namakalo in komaj sem čakal, kdaj bom sedel v avtobus, ki pelje proti Trziču. Pa sem le dočakal tisti trenutek. Zadolovljen sem sedel v avtobusu in z zadoščanjem gledal ljudi, ki so se tuširali na dežju. — Med vožnjo sem ugalbal, kaj vruga mi v rednih presledkih trka po kloibu. Pol ure sem ugalbal, potlej sem pa odprl marelo, da zavarujem svoj novi klobuk pred dežjem, ki je pronicel skozi streho. — Klobuška mi je bilo najbolj žal, zato sem ga, ko sem prišel domov, varno obesil nad štedilnik, da se poseuš. Drugo jutro pa — zlomka, skoraj bi me kap, ko sem zagledal pokrivalo. Kapljice so se sicer posušile, ostali pa so rjavji madeži, ki kljubujejo vsem čistilnim pripomočkom. In rezultat? Odtlej nosim klobuk & la pikapolonica in preklinjam avtobus s preluknjano streho.

● Ker nikogar nič ne briga, kaj sem počel v Ljubljani, bom le povedal, da je bilo prekletu slabo vreme. Ves dan me je po malem namakalo in komaj sem čakal, kdaj bom sedel v avtobus, ki pelje proti Trziču. Pa sem le dočakal tisti trenutek. Zadolovljen sem sedel v avtobusu in z zadoščanjem gledal ljudi, ki so se tuširali na dežju. — Med vožnjo sem ugalbal, kaj vruga mi v rednih presledkih trka po kloibu. Pol ure sem ugalbal, potlej sem pa odprl marelo, da zavarujem svoj novi klobuk pred dežjem, ki je pronicel skozi streho. — Klobuška mi je bilo najbolj žal, zato sem ga, ko sem prišel domov, varno obesil nad štedilnik, da se poseuš. Drugo jutro pa — zlomka, skoraj bi me kap, ko sem zagledal pokrivalo. Kapljice so se sicer posušile, ostali pa so rjavji madeži, ki kljubujejo vsem čistilnim pripomočkom. In rezultat? Odtlej nosim klobuk & la pikapolonica in preklinjam avtobus s preluknjano streho.

● Ker nikogar nič ne briga, kaj sem počel v Ljubljani, bom le povedal, da je bilo prekletu slabo vreme. Ves dan me je po malem namakalo in komaj sem čakal, kdaj bom sedel v avtobus, ki pelje proti Trziču. Pa sem le dočakal tisti trenutek. Zadolovljen sem sedel v avtobusu in z zadoščanjem gledal ljudi, ki so se tuširali na dežju. — Med vožnjo sem ugalbal, kaj vruga mi v rednih presledkih trka po kloibu. Pol ure sem ugalbal, potlej sem pa odprl marelo, da zavarujem svoj novi klobuk pred dežjem, ki je pronicel skozi streho. — Klobuška mi je bilo najbolj žal, zato sem ga, ko sem prišel domov, varno obesil nad štedilnik, da se poseuš. Drugo jutro pa — zlomka, skoraj bi me kap, ko sem zagledal pokrivalo. Kapljice so se sicer posušile, ostali pa so rjavji madeži, ki kljubujejo vsem čistilnim pripomočkom. In rezultat? Odtlej nosim klobuk & la pikapolonica in preklinjam avtobus s preluknjano streho.

● Ker nikogar nič ne briga, kaj sem počel v Ljubljani, bom le povedal, da je bilo prekletu slabo vreme. Ves dan me je po malem namakalo in komaj sem čakal, kdaj bom sedel v avtobus, ki pelje proti Trziču. Pa sem le dočakal tisti trenutek. Zadolovljen sem sedel v avtobusu in z zadoščanjem gledal ljudi, ki so se tuširali na dežju. — Med vožnjo sem ugalbal, kaj vruga mi v rednih presledkih trka po kloibu. Pol ure sem ugalbal, potlej sem pa odprl marelo, da zavarujem svoj novi klobuk pred dežjem, ki je pronicel skozi streho. — Klobuška mi je bilo najbolj žal, zato sem ga, ko sem prišel domov, varno obesil nad štedilnik, da se poseuš. Drugo jutro pa — zlomka, skoraj bi me kap, ko sem zagledal pokrivalo. Kapljice so se sicer posušile, ostali pa so rjavji madeži, ki kljubujejo vsem čistilnim pripomočkom. In rezultat? Odtlej nosim klobuk & la pikapolonica in preklinjam avtobus s preluknjano streho.

● Ker nikogar nič ne briga, kaj sem počel v Ljubljani, bom le povedal, da je bilo prekletu slabo vreme. Ves dan me je po malem namakalo in komaj sem čakal, kdaj bom sedel v avtobus, ki pelje proti Trziču. Pa sem le dočakal tisti trenutek. Zadolovljen sem sedel v avtobusu in z zadoščanjem gledal ljudi, ki so se tušir

ROMAN
SLIKANICA
ZANIMIVOSTI
FILM

ZADNJA STRAN

Globočnik je zaspano kimal, tožbe starega janzenista mu niso šle do živega. Ko je gospod Filip utihnil, se je začel fužinar razburjati zaradi drv, ki jih občina dovoljuje sekati kovačem v Kovaškem vrhu in na Pleševici. Pri tem pa jim nihče ne gleda pod prste in kdor ima pravico do klatre drv, jih gotovo naseka dve klatri! Ljudje niso nikoli siti. Lahko bi se zavedali, da jim občina ni dolžna dajati drv in če jih kljub temu dobivajo, je to samo zato, ker so župan in odborniki predobri. A več ko daš ljudem, več hočejo. Hvaležnosti in spoštovanja pa nikjer. Po Železnikih govorijo: — Globočnik je bogat, — nobeden pa noče videti, koliko Globočnik skrbi in se muči. V Ljubljano se vozari in v Trst. Čelo na Dunaju je že bil in je potrkal na ministrstvu, da je dobil naročil. In vse samo, da imajo ljudje delo. Kadar pa ni dela, je spet kriv Globočnik...

Gospod Filip je vedel, da je v teh rečeh treba Globočniku pritrđiti, pa čeprav mu ne verjameš in se mu bogataš ni smilil. Toda mislil je na Anine vigence, ki bi jih bilo dobro oddati v najem. Od strani je skušal speljati besedo v pravi tir.

„Zelo podjetni ste...“ je začel, a Globočnik mu ni dal izgovoriti do konca. Čeprav je bil zavaljen in se je zdelo, da komaj lovi sapo, je govoril neutrudno kot bi se vrtelo mlinsko kolo.

„Moram biti podjeten, moram, drugače ne gre. Ampak moj plavži! Globočnik si je samovšečno začel gladiti lice in brado. „Seveda ni nič v primeri s tistimi plavži, ki sem jih videl na Laškem in v Nemčiji, pri nas pa nima para! Nič mi ni žal denarja, ki sem ga dal dunajskemu inženirju za načrte, čeprav mi jih je pošteno zasolil. Škoda le, da Držagaška gora ne daje nič več železa in ga moramo privvažati iz Horjula. Vožnja z voli je počasna in stane, stane...“ Globočnik se je za trenutek zamislil, potem je jezno rekel: „Ljudje so pa tudi od sile! Vsak dan več zahtevajo! V mojih mladih letih bi si noben kovaški mojster ne upal zahtevati poldrug goldinar na dan! Zdad nihče noče delati za manj. Kovaški hlapci bi radi dobivali cel goldinar in še fretarji hočejo imeti enoinvajset krajcarjev! Eh, človek se muči in muči, kaj pa ostane? Dobiček samo po malem kaplja...“

Gospod Filip je srečno ujel priliko in začel govoriti o Gašperinovi vigenci. Spodnjega je Ana oddala bratranču, Zgončevemu Dominiku, zgornji, večji pa je ostal. Ali bi ga morebiti gospod Globočnik maral prevzeti?

Globočnik se je zamislil in začel vrteti palce. „Hm,“ je rekel, „dva najemnika v eni kovačiji... Nak, to mi ne ugaja.“

Gospod Filip je rekel, da bi končno lahko pogodbo razveljavili in Dominiku denar vrnili. Ana je podpisala na lastno pest.

„Ne vem. To so sitne stvari,“ je rekel Globočnik s suhimi, poslovnim glasom. Začel si je ogledovati Ano in jo je gledal tako dolgo, da ji je postalo nerodno. „Pravzaprav bi moral vse skupaj videti,“ je rekel čez čas. „Najbrž je hudo zane-marjeno. No, o priliki se bom oglasil in potem bomo videli, kaj bi se dalo storiti. Če mi bo všeč, bi morebiti... No, ne vem, res ne vem. Dokler ne vidim, ne morem nič reči. Počasi in težko se je vzdignil.

PUSTOVANJE NA GORENJSKEM

Kadar govorimo o pustu, ki je v širšem pomenu besede prehodni zimsko-pomladni čas, mislimo predvsem na pustne šeme ali maske, na njih obhode ter zabave. Kakor po vsem svetu, tako je že od nekdaj tudi pri nas čutil človek v predpustnem in pustnem času nezogibno potrebo, da si nedene krinko na obraz in se pošteno iznori. Do nedavna je bil to bolj ali manj meščanski smisel pustnih šem ali maskar po naših mestih, trgih in deloma po vaseh.

Prvotno so imele maske v tem prehodnem času od zime na pomlad svoj čarodejni pomen. Davni človek je z živalsko preobleko predstavljal boga — demona, ki je razpolagal z vsemi čarodejnimi silami za pregon pogubonosnih zimskih sil, da je znova lahko vstala mrtva narava k pomladnemu življenju. Med maskami, ki deloma še dandanes nastopajo pri nas o pustnem času, moramo predvsem omeniti Kurenta, ki spominja na zadnjo ostalno demonskih živalskih mask s čarodejno močjo. Obdržal se je še na vzhodnem Stajerskem. Obleden je v težak, narobe obrnjen ovčji kožuh, vsa glava mu pokriva pošastna živalska krinka z rilčastim nosom in dolgim jezikom, okrog pasu ima na verigih navezanih več krvavih zvoncev, v roki pa nosi jezevko, palico, ki je obita z bodčasto jezevo kožo. Pred kakimi sto leti je bil Kurent kot osrednja pustna proslava, kot posebej leni pust znani tudi na Gorenjskem. Tako so v Železnikih leta 1854 napravili na pustni terek Kurenta iz starih kožuhov in stare obleke, mu nadel na obraz šemo, na glavo pa star klobuk, vrh katerega so privezali kozlove rogove. Sicer pa so na Gorenjskem izmed mask, ki bolj ali manj določno predstavljajo pustne živali, poznali predvsem brno, ki je oponašala konja ali kozla, ter košuto in kamelo. V Motniku na Gorenjskem so vodili od hiše do hiše kamelo, gonjaji pa so bili našamijeni v popotnike iz jutrove dežele. Tak sprevod s kamelo smo po prvi vojni videli tudi v Kranju. Teh obhodov in zabav so se udeleževali pusti in pustovke, cigani, košarji in razne druge maskare.

Pust, kot so ga do nedavna in ga po nekaterih krajih Gorenjske še danes praznujejo, je skupni pojem za vse polno starih obredov in običajev, ki so jih naši predniki izvajali na pragu pomladi in ki so se pozneje, ko se je porazgubil njih prvotni smisel, prevrgli v gola pustno-nočava dejanja brez globljega pomena. Davni naši predniki so vpeljali oranje s plugom v posebno pomladansko obredje, ki je bilo nekakšen prazničen uvod v prvo delo na polju. S slovesno prirejenim oranjem kot čarodejnim predhodnikom pravega oranja na polju je kmet v prvi vrsti čaral plodovitost svojih polj. Na to obredno oranje spominja pustno vlačenje pluga na vzhodnem Stajerskem, na Gorenjskem pa vlačenje ploha.

Na Koroški Beli so vlekli na pust ploha, če se pred pustom ni poročilo

TAKOLE JE BILO PA NA ENI IZMED STEVILNIH PUSTNIH ZABAV V KRANJU

v vasi nobeno dekle. V ta namen so fantje posekali v srenjski hosti najlepšo smreko. Tu ni pomagalo nobeno ugovarjanje srenjske uprave, ne posredovanje orožnikov ali sodišča. Če je bil pust brez poroke, je padla najlepša smreka. Posekano smreko so obelili in ji pustili le na vrhu krono. Vrh so lepo okrasili, okrasili pa so tudi prvi del voza, na katerega so jo pritrđili, tako da se je zadnji konec smreke vlekel po tleh. Z okrašenimi konji so fantje peljali ploha proti vasi, vriskali in prepevali, godec pa je igral poskočne viže. Pred vasjo so dekleta ploha zavrlje. Zavoralnice so napravile iz robcev, pred njo pa so postavile mizo in fante pogostile s pijačo. Fantje so dekletom plačali odškodnino, ki so jo dekleta porabile v dobrodelne namene, smreko pa so nato sredi vasi izdražili in znesek porabili za pustno zabavo.

Ta običaj pa ima še nekaj drugačnih oblik. V Bohinju je bil ploha iz krajičkov narejen svinjak na sanel in v njem je igral godec. Na Bledu so smreko razžagali na hlode. Najdebelejšega so naložili na voz, ki ga je najmočnejši in največji vol iz vasi vozil po Bledu. Če ni bilo v Motniku in okolici kako leto pred pustom nobene poroke, so rekli, da je šel volk skozi vas. Če pa se je pred pustom kaka poroka razdrila, sta na pust dve šemi, preoblečeni v ženina in nevesto, vlekli ploha skozi vas. V drugih vaseh so zopet dekletom, ki so imele ženi-ne, a se niso poročile, privlekli ploha pred hišna vrata ali pa jim posadili na streho slamnatega moža.

O pustu opravi svoje čarodejno delo pustni ogenj ali pustni kres, ki so ga na pustni terek zažigali po Gorenjskem. Pustni ogenj čisti prehodno zimsko-pomladno ozračje nečistih in škodljivih duhov ter pospešuje rodovitnost vsepovsod: pri ljudeh, živalih in na polju. Na Gorenjskem je ta prvotni smisel pustnega ognja prekril njegov drugi, prav tako star namen, to je sežiganje pusta. Ko so zažigali otroci na pustni večer kres, so pravili, da žgo pusta. Se pred dobrim stoletjem so na Gorenjskem pusta sežigali, če ga niso vrgli v vodo. V Vo-

klem pri Kranju so otroci pri gorečih grmadi zažigali stare metle, na katerih so imele povezano slamo v obliki Pusta. S temi gorečimi Pusti se potem rajši okoli ognja. Mladina med Mengšem, Kamnikom, Cerkljami in Kranjem je na pustni večer zažigala s šibami ovite metle, na drogovih natakneje škopneke, otepe in brinove butare. S temi gorečimi baklami se je mladina spustila na širok pašnik, skakala po njem, se vrtela in metala baklje v zrak. Po poročilu iz leta 1852 so naši predniki vsako leto ob tem času zažigali povesmo prediva in ga zagnali visoko po zraku v čast Ajdovski boginji. Cim više se goreče predivo zalučali, tem daljši jim je zrastle spomladi lan.

V predpustnem času je bil Gorenjec od nekdaj zelo vzdržan. Ni veseljačil, kot je bila to navada po mestih in trgih s prirejanjem raznih predpustnih vesele in maskarad. Zato pa je bil pustni dan ves njegov.

Na pust je moral biti vsakdo, ali niti živina ni smela biti tega dne prikrajšana, zakaj če je živina lačna mukala na pust, je vse leto nagajala na paš. Svoje dni so imeli v Poljanski dolini tudi v najrevnejši bajti na pust najrazkošnejšo pojedino in je prišlo na mizo vse, kar je hiša prej mogla, pa čeprav so druge dni v letu stradali. V Železnikih so tega dne mojstri pogostili svoje delavce, pomočnike in učence s posebno juho z rezanci, s troje vrst mesom, krofi in vinom. Po vseh gorenjskih krajih pa so se gospodinje na pustni terek postavile z rumenimi krofi, bobi in flancati. Zvečer je bila v kmečkih domovih večerja, kakršne sicer med letom nikoli ni bilo. Najprej je prišla na mizo juha s govedino, potem prečižja pečenka z zeljem, prekajena svinina, klobase, krofi, flancati in liter ali dva vina. Po večerji je šel gospodar z gospodinjo in odraslimi člani v bližnjo gostilno, kjer se je ob zvokih harmonike vrtela mladina. Zavrteli pa so se tudi starejši že zaradi pregovora: da bo debela repa in korenje, mora biti na pustni večer norene.

Po raznih virih -fi-

65. Vernaz se je počutil pri Medvedu kakor na trnih. Moral mu je vrniti ves denar, če ni hotel, da ga ta razkrinka Francozom kot bivšega avstrijskega oficirja. Bil je v Črnem grabnu po naročilu iz Ljubljane, tedaj opazil ni nič sumljivega. Prišli so še tudi francoski vojaki s banko. Nastanili so se v gostilni in se usedli k kartam.

66. Nekoliko pod Sv. Ožboltom, kjer je dolina najbolj stisnjena, je samovala Sameglavova kmetija. Na tej domačiji so se ob mraku začeli zbirati rokovnjači. Gospodar je vedel za nocojšnji obisk, zato je že vse pripravil. Goste je pošiljal više v gozd, le odlične rokovnike, kakor Bojca, Tomaža, Toče in njim enake je obdržal v hiši. Vsak je prinesel s seboj kak kos mesa ali par jaje in Sameglavova Špela jim je kuhala večerje.

67. Okoli enajste je vstopil Gropa. Imel je veliko brado in lasulje. »Ali se vsi zbrani?« vpraša Tomaža. »Vsi, samo Tončka še nisem videl,« odgovorila. »On pride, njega moramo počakati!« meni rokovnjaški poglavar, ki je poslal Tončka na ogled. Sameglav mu ponudi večerje, a on jo odkloni in se gre sprehajati pred hišo. Ne more biti pri miru, premočan vihar buši v njem: »Nocoj nastopi maščevanje!«

68. Tonček je prišel in poročal poglavarju o položaju. Opisati mu je moral tudi Vernaza: »Velik in suh je, črne brke nosi.« »On je, on je!« vzklikne Gropa in strese Tončka za ramo: Tega boš ti loviti! Vzeml ljudi kolikor hočeš, svezite ga in pripeljite živega! Živega, si slišal!« »Slišal,« de Tonček, čeprav ni vedel, kaj hoče Gropa temu Francozu. Ko se se vsi rokovnjači zbrali, so se oborožili s puškami iz skrivne zaloge pri Sameglavu. Gropa jim je dal zadnja navodila, nato so se spustili v noč.